

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр професійної та післядипломної освіти
Кафедра управління

Шифр _____

Наказ ректора про
затвердження теми

„До захисту допускається”
завідувачка кафедри
_____ Г.О.Швіндіна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
на тему
«Реформування української податкової системи»

Здобувач вищої освіти

гр. ДС.МЗ - 71

Ворона Л.А.
(П.І.Б.)

Науковий керівник

к.е.н. Опанасюк Ю.А.
(Науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.)

Нормоконтроль

_____

Суми 2020 р.

Сумський державний університет
(назва вузу)

Факультет Центр професійної та післядипломної освіти Кафедра Управління
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування (державна служба)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою _____

„_____” _____ 20____ р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТОВІ

Вороні Людмилі Анатоліївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Реформування податкової системи України

затверджена наказом по інституту від „_____” _____ 20____ р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченого проекту (роботи)

3. Вихідні дані до проекту (роботи) Закони України, правові і нормативні акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України та уряду і парламенту США, наукові праці провідних вітчизняних і закордонних вчених в галузі оподаткування, Інтернет – ресурси, офіційні веб-портали державної податкової служби України та Податкового управління США, звітність Міністерства фінансів України

4. Зміст розрахунково-пояснювально записки (перелік питань, що їх належить розробити)

1. аналіз принципів, аспектів та особливостей податкової системи України

2. Аналіз загальних принципів функціонування та особливостей податкової системи США.

3. Порівняльний аналіз податкових систем України та США та напрямки реформування податкової системи України.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Реформування української податкової системи.

2. Мета роботи

3. Задачі роботи

4. Визначення податкової системи

5. Структура доходів держбюджету

6. Загальні принципи організації та функціонування податкової системи США

7. Структура дохідної частини федерального бюджету США у 2018 році

8. Відсутність в США ПДВ

9. Внесок на соціальне страхування в США

10. Принципи визначення податкових зобов'язань, аудиту та відповідальності в США

¹ Відповідає формі № 24 наказу Мінвузу СРСР від 6 квітня 1983 р. № 429

6. Консультанти по проекту (роботі), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання

_____

Керівник

_____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання

_____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Ознайомлення з українською системою оподаткування	01.09.2019 по 10.09.2019	виконано
2.	Ознайомлення з принципами функціонування податкової системи США	11.09.2019	виконано
3.	Збір інформації по роботі	01.10.2019 – 10.10.2019	виконано
4.	Порівняння української та американської податкової системи	11.10.2019 по 20.12.2019	виконано
5.	Розроблення комплексу заходів реформування податкової системи України	10.02.2020	виконано
6.	Оформлення роботи	01.02.2020 по 10.02.2020	виконано

Студент-дипломник

_____
(підпис)

Керівник проекту

_____
(підпис)

АНОТАЦІЯ

У роботі розглянуто теоретичні і методичні основи, аспекти та напрямки реформування податкової системи України.

На базі використання системного аналізу до вивчення та співставлення податкових систем України та США виявлені основні причини низького рівня ефективності української податкової системи та обґрунтовано необхідність широких багатоплощинних змін для підвищення рівня сплачуваності податків та наповнення бюджету.

Виявлено основні функціональні складові податкової системи, економічні та правові аспекти їх функціонування та взаємодії для створення можливості ефективної роботи податкових систем та органів. Запропоновано основні напрямки реформування податкової системи України.

Виявлено можливість підвищення ефективності роботи та функціонування податкової системи за умов підвищення податкової культури платників, боротьби із корупцією, розширення повноважень податкових органів та посилення відповідальності за ухилення від сплати податків.

РЕФЕРАТ

Структура та обсяг дипломної роботи. Загальний обсяг дипломної роботи магістра складає 115 сторінок, в тому числі 11 таблиць, 10 рисунків, 70 використаних джерел.

Метою роботи є розроблення та теоретичне обґрунтування основних напрямків і рекомендацій щодо реформування податкової системи України. Відповідно до поставленої мети були вирішені такі *задачі*:

- аналіз принципів, аспектів та особливостей української податкової системи ;
- аналіз загальних принципів функціонування та особливостей податкової системи США;
- розроблення та обґрунтування комплексу заходів щодо реформування податкової системи України.

Предметом дослідження є відносини, що виникають між платниками податків та податковими органами, уповноважених на виконання завдань держави, у процесі функціонування податкової системи, а також основні засади та принципи її розвитку та реформування.

Об'єктом дослідження є основні засади функціонування та правовідносини у межах податкових систем України та США.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є діалектичний метод наукового пізнання та системний підхід. У роботі було використано ретроспективний аналіз, структурний аналіз та порівняльний аналіз.

Наукова новизна. Розроблено та запропоновано напрямки реформування податкової системи України.

Ключові слова: ПОДАТКОВА СИСТЕМА, ДЕКЛАРАЦІЯ, ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, АДМІНІСТРУВАННЯ, АУДИТ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРИНЦИПІВ, АСПЕКТІВ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	10
1.1 Поняття та зміст податкової системи.....	10
1.2 Характеристика аспектів та функцій податкової системи.....	11
1.3 Аналіз податкової системи України та її принципів.....	14
1.4 Організаційне забезпечення функціонування податкової системи України.....	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ США.....	25
2.1 Загальні принципи організації та функціонування податкової системи США.....	25
2.2 Аналіз основних засад адміністрування прибуткового податку з фізичних осіб у США.....	32
2.3 Оподаткування продажів та використання.....	51
2.4 Аналіз принципів адміністрування внесків на соціальне страхування.....	52
2.5 Аналіз методів визначення податкових зобов'язань, електронного сервісу та відповідальності платників.....	55
РОЗДІЛ 3 ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА США ТА НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	80
3.1 Порівняльний аналіз адміністрування прибуткового податку з фізичних осіб у США та податку на доходи з фізичних осіб в Україні.....	80
3.2 Порівняльний аналіз адміністрування внесків на соціальне страхування у США та єдиного соціального внеску в Україні.....	87

3.3 Порівняльний аналіз методів визначення податкових зобов'язань, електронного сервісу та відповідальності платників у США та Україні.....	89
3.4 Рекомендації щодо основних напрямів та засад реформування податкової систем України.....	94
ВИСНОВКИ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104

ВСТУП

З отриманням незалежності Україна взяла курс на побудову ринкової економіки. Однією з обов'язкових складових цього процесу стала податкова реформа, так як стара система просто не передбачала всіх наявних форм власності і способів ведення господарської діяльності.

Теперішня податкова система України за складом і структурою дуже близька до тієї, що мають розвинені країни Європи. Пов'язано це з тим, що всі запропоновані і втілювані в життя протягом 28 років реформи розроблялися з урахуванням вимог і норм європейського законодавства, Всесвітньої торгівельної організації і інших міжнародних структур. Але раніше вживані спроби податкових реформ не були доведені до логічного завершення і за результатами проведеного Університетом державної фіскальної служби України дослідження поточний рівень тіньової економіки сягає 60%, а це не що інше, як вирок для діючої нині системи оподаткування.

Таким чином, тема даної дипломної роботи «Реформування податкової системи України» є особливо актуальною, так як діюча українська податкова система не працює так, як повинна. Вона сьогодні не представляє собою інструмент підвищення загальної конкурентоспроможності держави, не сприяє росту бізнес – активності в країні, не кажучи вже про формування високого рівня культури платників податків.

Метою роботи є розроблення та теоретичне обґрунтування основних напрямків і рекомендацій щодо реформування податкової системи України.

Об'єктом дослідження є податкові системи України та США

Предметом дослідження є відносини, що виникають між платниками податків та податковими органами, уповноважених на виконання завдань держави, у процесі функціонування податкової системи, а також основні засади та принципи її розвитку та реформування.

Задачами роботи є:

- аналіз принципів, аспектів та особливостей української податкової системи ;

- аналіз загальних принципів функціонування та особливостей податкової системи США;

- розроблення та обґрунтування комплексу заходів щодо реформування податкової системи України.

РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРИНЦИПІВ, АСПЕКТІВ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

1.1 Поняття та зміст податкової системи

У навчальному посібнику «Податкова система» Баранова В.Г зазначає: «Становлення і розвиток податкової системи на кожному етапі відбиває ті завдання та намагання, які визначаються державною та економічною політикою з урахуванням трансформаційних процесів. Податкову систему можна розглядати як елемент фінансової система держави, а також як інструмент реалізації фінансової (податкової) політики. У такому контексті вивчення функціонування податкової системи, її складових стає важливим для розуміння всієї фінансової системи держави» [35, с. 6].

Таким чином, в ринкових умовах господарювання та існування різних форм власності основним методом формування доходів держави є податки, які складають податкову систему [35, с. 6].

Отже, податкова система — це сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів і внесків до бюджету і державних цільових фондів, які діють у встановленому законом порядку [36, с. 22].

Таким чином, можна зробити висновок, що податкова система є провідною складовою системи публічних доходів. У цьому випадку поняття податкової системи розглядається як сукупність податків та інших обов'язкових платежів податкового характеру (розуміння податкової системи у вузькому значенні). З іншого боку, податкова система містить у собі низку процесуальних відносин щодо встановлення, зміни та скасування податків, інших податкових платежів [37, с. 2].

Отже, у широкому значенні під податковою системою слід розглядати взаємопов'язану сукупність діючих у конкретний момент конкретній державі суттєвих умов оподаткування [37, с. 2].

Таким чином, елементами податкової системи випадку є:

1. система всіх податкових платежів:

2. система принципів оподаткування;
3. система податкового законодавства;
4. правовий механізм податку;
5. система податкових органів, їх права, обов'язки, відповідальність;
6. порядок, форми й методи встановлення, зміни та скасування податків;
7. закріплення правового механізму податку по кожному податковому платежу;
8. форми й методи податкового контролю;
9. права, обов'язки, відповідальність платників податків та інших учасників податкових правовідносин, тощо[38, с. 6].

Податкова система України представлена на Рисунку 1.1. , побудованому автором на основі даних Податкового кодексу України №2755 - VI від 02.12.2010 року зі змінам та доповненнями.

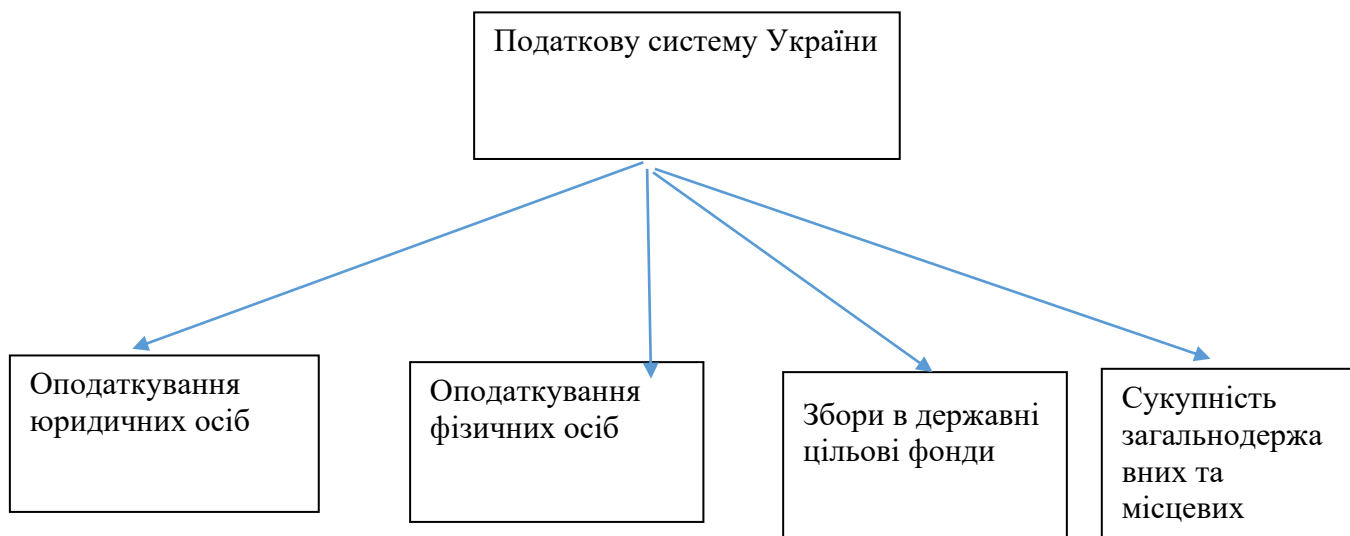

Рис.1.1. Податкова система України

1.2 Характеристика аспектів та функцій податкової системи

Як вказує у своїй монографії «Фінансово – правовий процес» Касьяненко Л.М.: «Економічні принципи оподаткування вперше були сформульовані у 1776 р. класиком політичної економії А. Смітоту роботі "Дослідження про природу й причини багатства народів", де він фактично

виділив чотири принципи оподаткування, які пізніше були названі "Декларацією прав платника". Суть цих принципів зводиться до наступного [37, с. 2]:

1. принцип справедливості - загальність оподаткування і рівномірність його розподілу відповідно до доходів. Всі громадяни повинні сплачувати податки відповідно до своїх можливостей і доходів[37, с. 2];
2. принцип визначеності - час сплати податку, спосіб і сума платежу повинні бути з точністю і заздалегідь відомі платнику і не залежати від суб'єктивних факторів;
3. принцип зручності - кожен податок повинен стягуватися у такий час і такий спосіб, які найбільш зручні для платника;
4. принцип економії (раціональності) - будь-який податок повинен стягуватися таким чином, щоб із доходів платника вилучалося якомога менше понад те, що надходить до державної скарбниці[39, с. 2].

На підставі чотирьох принципів оподаткування Адама Сміта були розроблені дві реальні концепції оподаткування.

1. фізичні особи і суб'єкти повинні сплачувати податки пропорційно до пільг, які вони отримали від держави.
2. Другий принцип припускає, що податок залежить від суми отриманих доходів, тобто фізичні та юридичні особи з вищими доходами сплачують вищі податки і навпаки» [9, с. 101].

Як вказує у своїй монографії «гармонізація податкового законодавства: українські реалії» Білецька Г.М. : «Сучасні податкові системи використовують принципи оподаткування в залежності від економічної та соціальної доцільності. Податки не завжди надходять з тих джерел, які підлягають оподаткуванню за законом, тобто суб'єкт податку і носій податку може не бути однаковим. Деякі податки можуть бути перекладені на різні галузі народного господарства. Тому необхідно точно визначити сферу перекладення основних видів податків» [10, с. 34].

Сфера застосування податку на доходи фізичних осіб, як правило, фокусується на окремих особах, доходи яких оподатковується. Можливість перекладення цих надходжень незначна.

У разі багатьох акцизних податків, помірне зростання цін мало або зовсім не впливає на продажі. Це стосується і акцизних податків на пальне, тютюнові вироби, алкогольні напої. Продавець цих товарів може перекласти податки на споживача.

«Виходячи із сутності податку як категорії, можна визначити 2 функції даного поняття:

1) фіскальна – з допомогою податків формуються фінансові ресурси держави. Податки виступають основним джерелом доходів бюджетів різних рівнів. Об'єктивне існування податків як основного джерела доходів передбачає:

- а) надходження їх рівномірно в календарному розрізі (рівнонапруженість);
- б) стабільність надходження;
- в) податки повинні рівномірно надходити по всіх територіальних рівнях;

2) розподільчо-регулююча. Сутність даної функції в тому, що процес стягнення податку обов'язково означає розподіл певного явища чи процесу між платником податків та державою. Причому стягнення податку призводить до скорочення реальних об'єктів оподаткування для конкретних платників податку» [40, с. 1].

Отже виходячи із вищевказаного, норм Податкового кодексу України та даних, наведених у роботах Білецької Г.М та Касьяненка Л.М, за формою оподаткування всі податки поділяються на прямі і непрямі.

Прямі податки сплачуються безпосередньо й прямо пропорційно платоспроможності. Прямі поділяються на реальні та особисті. До реальних відносяться податки на землю, будинки, промислові, торгові, банківські

установи та грошовий капітал. До особистих — податки на доходи фізичних та юридичних осіб (податковий, майновий, тощо).

На відміну від прямих, непрямі податки не зв'язані з розмірами доходів чи вартістю майна платника податків. Непрямі податки виступають у трьох видах: «акцизи», «фіскальні монопольні податки», «митні збори».

Акциз — різновид непрямого податку переважно на товари масового споживання (цигарки, алкогольні напої, сіль, цукор, сірники, автомобілі, холодильники, парфумерні вироби тощо), а також різні комунальні, транспортні, культурні та інші послуги, які мають широке розповсюдження (телефон, транспортні перевезення, авіа- і залізничні квитки, демонстрація фільмів) [40, с. 1].

Індивідуальні чи вибіркові акцизи стягуються за твердими ставками з одиниці товару. Фіскальні монопольні податки поповнюють казну за рахунок непрямого оподаткування товарів масового попиту, виробництво і реалізація яких монополізовані державою [40, с. 1].

Митні збори — це непрямі податки на імпорتنі, експортні і транзитні товари, тобто такі, які перетинають кордони країни. Вони сплачуються всіма, хто здійснює зовнішньоекономічні операції [40, с. 1].

1.3 Аналіз податкової системи України та її принципів

Вихідні принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство України, а отже і принципи побудови податкової системи визначені Податковим кодексом України.

Згідно із пп. 4.1.1 – 4.1.11 п.4.1 ст.4 Податкового кодексу України №2755-VI від 02.12.2010 року зі змінами та доповненнями податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

1. загальність оподаткування - кожна особа зобов'язана сплачувати податки та збори, платником яких вона є [41, с. 1];
2. рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної,

релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу. У сенсі реалізації державних інтересів податки повинні сплачувати всі (громадяни, іноземці, особи без громадянства), які перебувають у відповідний період на відповідній території. Принцип громадянства застосовується лише як додатковий при визначенні податкового обов'язку та справляння податків і зборів. Водночас, принциповим є визначення особи резидентом чи нерезидентом, виходячи з цього встановлюються межі суб'єктивних прав та юридичних обов'язків відносно справляння податків та зборів [42, с. 4] .

Принцип рівності включає кілька складових: безпосередня рівність усіх платників податків, що ставить їх в однакове положення стосовно податкового процесу; рівновага – дія податкових важелів, що підтримує структуру економіки, співвідношення підрозділів, галузей у взаємозв'язку, що виключає диспропорції, забезпечує поступальний, збалансований розвиток; рівнонапруженість – особливість податків усієї національної податкової системи, при якій однаковий за напругою тиск (не плутати з рівним тиском) діє на всі складові елементи об'єкта оподаткування[44, с. 4]. Важливо забезпечити не рівний, а саме рівнонапружений тиск. Суть полягає в тому, щоб зробити не вигідним переведення окремих елементів однієї із частин вартості (наприклад, зарплати або доходу) в іншу (матеріальні витрати), тому що це і є одним з каналів ухилення від оподаткування. Рівний тиск у цьому випадку неможливо використати, оскільки різні елементи вартості по-різному беруть участь у створенні нової вартості [43, с. 4];

3. невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;
4. презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових

- актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;
5. фіскальна достатність - встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;
  6. соціальна справедливість - установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;
  7. економічність оподаткування - установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;
  8. нейтральність оподаткування - установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;
  9. стабільність - зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [45, с. 4]. Практично як відбиття принципу стабільності розглядається принцип гнучкості, хоча іноді їх характеризують як взаємовиключні принципи. Однозначно стабільний, незмінний податок у результаті призведе до диспропорції. Він повинен мінятися під впливом складної економічної ситуації, а іноді й стимулювати її розвиток. Тому гнучке поводження податкового механізму – одна з умов стабільності податку взагалі. Здається, що стабільність повинна стосуватися основних ознак податку, а гнучкість – додаткових[46, с. 3];
  10. рівномірність та зручність сплати - установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного

надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками. Цей принцип передбачає необхідність так встановлювати строки сплати податків і зборів, щоб забезпечити рівномірне надходження коштів до бюджетів та фінансування бюджетних видатків протягом усього бюджетного року;

11. єдиний підхід до встановлення податків та зборів - визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку. Значення принципу наявності всіх елементів податкового механізму в податковому законі важко переоцінити. Відсутність хоча б одного елемента означає, що обов'язки платника податків по сплаті податку не встановлені[47, с. 5].

Згідно із п.7.1 ст.7 Податкового кодексу України №2755-VI від 02.12.2010 року зі змінами та доповненнями під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

- платники податку;
- об'єкт оподаткування;
- база оподаткування;
- ставка податку;
- порядок обчислення податку;
- податковий період;
- строк та порядок сплати податку;
- строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

Згідно із ст.8,9 та 10 Податкового кодексу України №2755-VI від 02.12.2010 року зі змінами [48, с.7] та доповненнями в Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори.

До загальнодержавних належать податки та збори, що [49, с.15] є обов'язковими до сплати на усій території України [50, с.17]:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на доходи фізичних осіб;
- податок на додану вартість;

- акцизний податок;
- екологічний податок;
- рентна плата;
- мито[51, с.17].

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених цим Кодексом, рішеннями сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад[52,с.8]:

- податок на майно;
- єдиний податок;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір[53,с.19].

1.4 Організаційне забезпечення функціонування податкової системи України

Запорукою ефективного функціонування податкової системи є належним чином сформована правова та організаційна основа. Одним із основних інститутів, який здійснює реалізацію податкової системи, виступає орган виконавчої влади та податкового контролю – Державна податкова служба. Її було створено 18.12.2018 року Постановою Кабінету Міністрів України №-1200 «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» в результаті реорганізації Державної фіскальної служби України та розділення її на Державну податкову службу України та Державну митну службу України.

Згідно із Положенням про Державну податкову службу України, затвердженим постановою [54,с.21] Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227 [54,с.21], Державній податковій службі надано функції з

реалізації державної податкової політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску та законодавства з інших питань, контроль за дотриманням якого покладено на ДПС[54,с.21].

Державну податкову службу України очолює Голова Державної податкової служби України, якого призначає на посаду за поданням Прем'єр - міністра України[55,с.1], внесеним на підставі пропозицій Міністра, та звільняє з посади Президент України[55,с.1].

Згідно із ст.3 Положенням про Державну податкову службу України основними завданнями ДПС є:

- реалізація державної податкової політики;
- внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної податкової політики.

Стосовно функцій, які виконують податкові органи, виокремлюються наступні групи:

1. контрольні - дають змогу встановити відповідність діяльності платників податків вимогам чинного податкового законодавства України, насамперед вимогам Податкового кодексу України, а також іншого законодавства, контроль за здійсненням якого покладено на органи Державної фіскальної служби;
2. фіскальні - полягають в обчисленні платником суми податкового зобов'язання, яку він вказує в декларації, та сплаті податку в строки, визначені законодавством. Фіскальна функція – це функція збирання грошових коштів з фізичних та юридичних осіб для формування ресурсів держави. Для її реалізації податкові органи можуть застосовувати примусові засоби виконання податкових зобов'язань, до яких належить податкова застава й адміністративний арешт;

3. організаційні - здійснення заходів щодо добору, розстановки, професійної підготовки і перепідготовки кадрів для податкових органів. Виконання організаційних функцій повинно створювати комфортний клімат для діяльності працівників, підтримки надійних зв'язків з підконтрольними об'єктами та успішного виконання усіх інших функцій податкової системи України;
4. обліково-реєстраційні - мають забезпечувати ефективну систему податкових органів, бо облікові дані є основним джерелом інформації щодо стану розрахунків платників податків з бюджетом, а також базою для проведення податкового контролю. Для її виконання податковими органами розробляються і затверджуються форми податкових розрахунків, звітів, декларацій та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків. Основним завданням у рамках виконання цієї функції є організація обліку платників податку;
5. Інформаційно-аналітичні - полягають в розробці комплексу заходів із збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для прогнозування і аналізу обсягів надходження податків;
6. нормотворчі - пов'язані з розробленням та виданням нормативно-правових актів з питань оподаткування [35,с.19];
7. надання податкових консультацій.

Фінансове забезпечення функціонування держави, її соціально-економічний розвиток значною мірою обумовлені податковими надходженнями, які справляються до Державного бюджету України[56,с.1]. Державний бюджет України - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду[57,с.1]. Він складається із дохідної і витратної частин.

Податкові надходження займають найбільшу частку серед інших методів централізації бюджетних ресурсів, а також посідають провідне місце серед інструментів регулювання економіки державою. Зростання дефіциту

свідчить про недостатність доходів Державного бюджету, а тому слід зосередитись на джерелах їх зростання. Для цього необхідно удосконалювати складову надходжень, яка є найбільш вагомою у складі доходів, а отже найважливішою, тому розширювати існуючі зобов'язання держава може лише за наявності джерел зростання податкових надходжень. Згідно класифікації Бюджетного Кодексу України виділяють чотири основні джерела надходжень до Державного бюджету: податкові, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом та трансферти[56,с.1].

Проаналізуємо структуру доходів державного бюджету України протягом 2017 – 2019рр., представлену у Таблиці 1.1, побудованій автором на основі даних, вказаних на офіційному веб – порталі Міністерства фінансів України [5, с. 1].

Таблиця 1.1

Структура доходів державного бюджету України протягом 2017 – 2019рр.

Стаття доходів	Частка у складі бюджету, %		
	2017р	2018р.	2019р.
Податкові надходження, з них:	79,06	81,22	80,36
Податок на доходи фізичних осіб	9,46	9,88	10,92
Податок на прибуток підприємств	8,44	10,44	11,23
Податок на додану вартість з вітчизняних товарів	8,00	8,53	8,48
Податок на додану вартість з імпортних товарів	31,58	31,83	29,13
Акцизний податок	13,65	12,81	12,41
Інші	7,93	7,73	8,19
Неподаткові надходження	20,94	18,78	19,64
Усього:	100	100	100

Як ми бачимо, дохідна частина державного бюджету України на 80 % із податкових надходжень і на 20 % - із неподаткових (реалізація державного майна, підприємницька діяльність держави, операції з капіталом тощо), причому частка податкових надходжень з року в рік зростає, а неподаткових – зменшується. Тобто для державного бюджету України найважливішими та найпріоритетнішими є податкові надходження. Проаналізуємо їх важливість, частку та динаміку протягом 2017 – 2019 рр.

Структура доходів державного бюджету України у 2019 році представлена на Рисунку 1.2., побудованому автором на основі даних офіційного веб - порталу Міністерства фінансів України [5, с. 1].

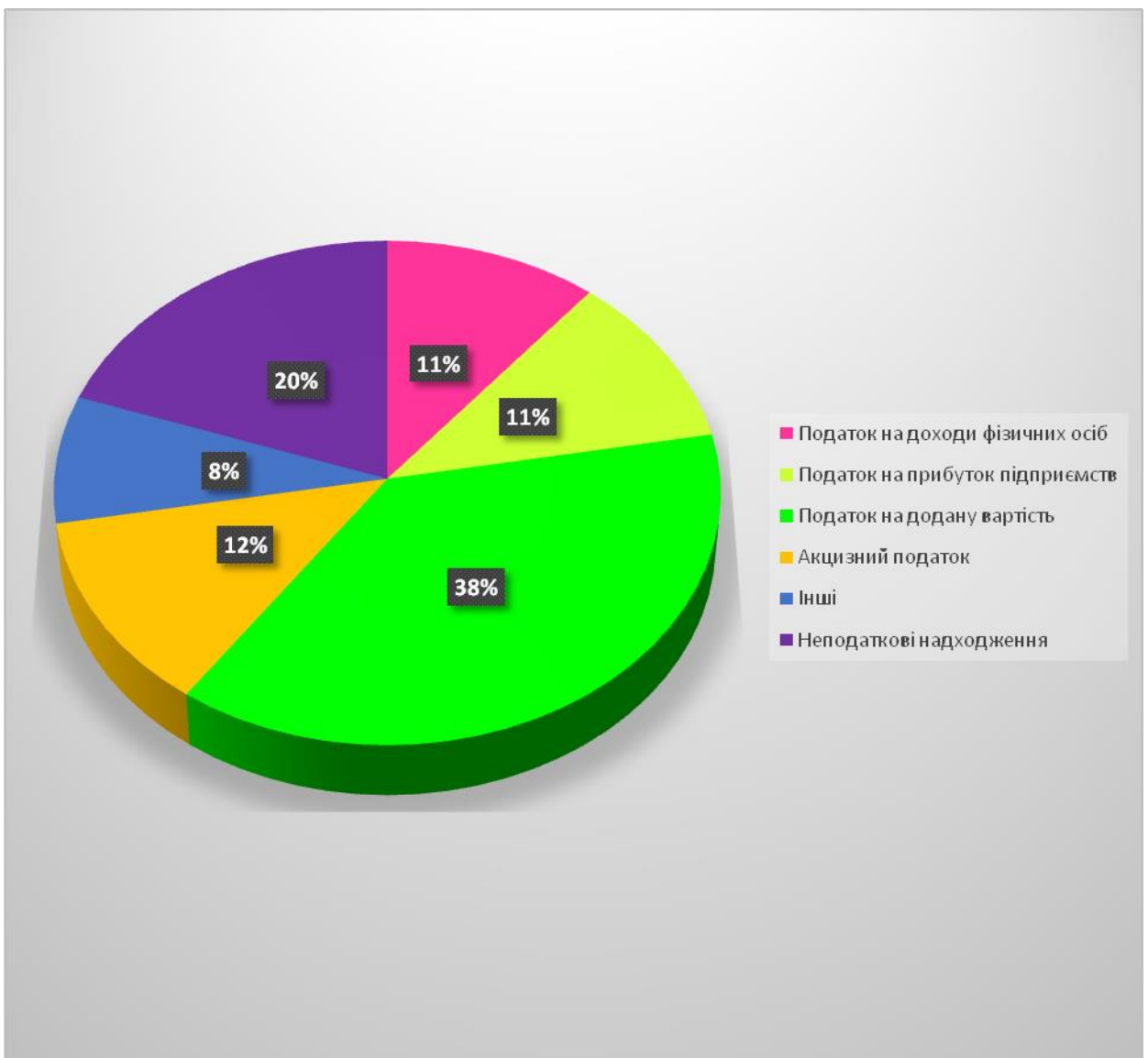

Рис.1.2. Структура доходів державного бюджету України у 2019 році

Значення податку на додану вартість у динаміці протягом 2017 – 2019 року знижується з 39,58% до 37,61%, але залишається все ж дуже значною. Частка податку на доходи фізичних осіб зростає з 9,46% до 10,92%, податку на прибуток підприємств – з 8,44% до 11,23%. Отже, найважливішими надходженнями для формування дохідної частини державного бюджету України є ПДВ та податок на доходи з фізичних осіб.

Динаміка надходжень ПДВ, податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств протягом 2017 - 2019 рр. представлена на Рисунку 1.3, побудованому автором на основі даних офіційного веб - порталу Міністерства фінансів України [5, с. 1].

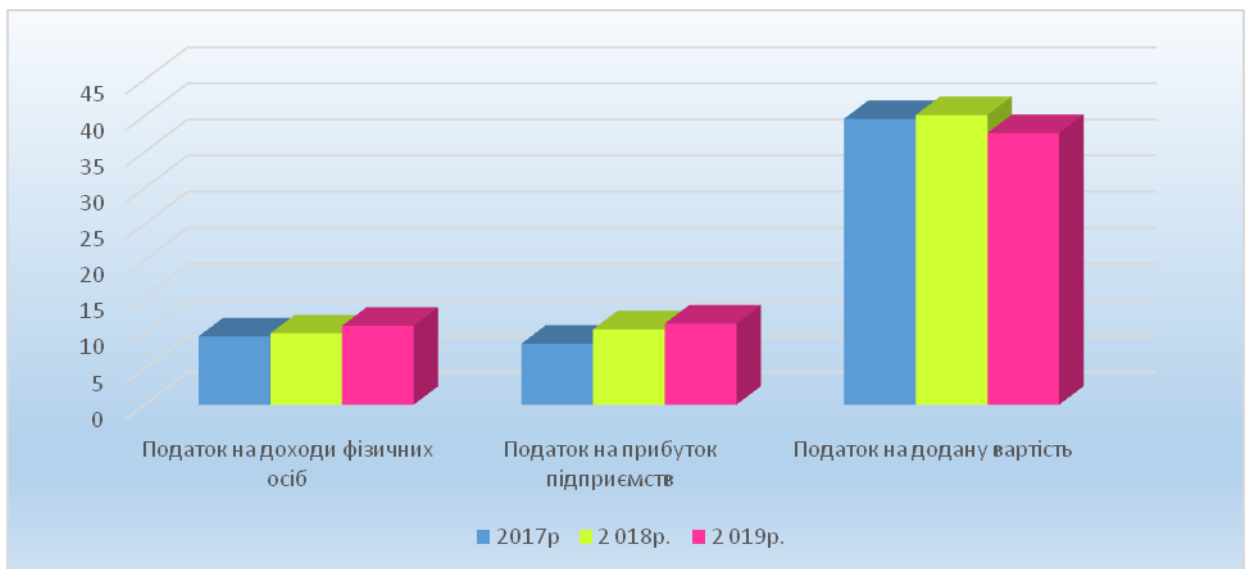

Рис.1.3. Динаміка надходження ПДВ, податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств протягом 2017 – 2019

Отже, виходячи із вищевикладеного, ми бачимо, що перше місце по наповненню бюджету України займає податок на додану вартість (38%), друге місце посіли неподаткові надходження (20%). Третє місце розділили податок на доходи з фізичних осіб (11%), податок на прибуток підприємств (11%) та акциз (12%).

Не слід також забувати, що хоча єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і не входить до складу державного бюджету України, відіграє значущу соціальну роль, яку неможливо перебільшити, оскільки саме він є джерелом для виплати пенсій.

Він, як і податок на доходи з фізичних осіб, нараховується у відсотках виходячи із розміру заробітної плати та інших доходів фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах, заключили договори цивільно – правового характеру або є приватними підприємцями.

Тому, виходячи із вищевикладеного, для подальшого аналізу шляхів реформування податкової системи України мають бути обрані податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб та єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНИХ ПРИЦИПІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ США

2.1 Загальна принципи організації та функціонування податкової системи США

Як стверджує суддя Верховного суду США Олівер Венделл: «Податки – це ціна, яку ми платимо за цивілізоване суспільство». Скільки ж коштує цивілізація по- американськи?

Говорячи про систему оподаткування в Сполучених Штатах Америки загалом, слід пам'ятати, що США є федеративною республікою, в якій чітко розмежовані федеративний уряд та уряди штатів [58, с. 9] .

Податкова система США є трирівневою. Оподаткування діє на федеральному рівні, рівні штату та місцевому рівні. Податки стягуються з доходів, заробітної плати, продажу, майна, дивідендів, імпорту тощо, а також різних зборів.

У США існує висока ступінь децентралізації органів влади, тому федеральні податки та податки штату повністю відокремлені один від одного. На кожному рівні передбачені свої повноваження стягувати податки. Федеральний уряд не має права втручатися в систему оподаткування штату. Кожен штат має свою власну податкову систему, яка відрізняється від податкових систем інших штатів. У межах штату може бути кілька юрисдикцій, які також стягують податки. Наприклад, округи або міста можуть стягувати свої власні податки додатково до державних податків. Податкова система США досить складна [59, с. 3].

Таким чином, у США діє принцип паралельності, коли один дохід може оподатковуватися як на федеральному рівні, так і на рівні штату або місцевому рівні. Природно, податки штатів істотно нижче, ніж ставка податку на федеральному рівні[59, с. 3].

Незважаючи на закріплені широкі права територій, за даними Зоркус М., які він наводить у своїй статті «Податки в США», близько 70% податкових надходжень проходить через федеральний бюджет і перерозподіляється між регіонами (штатами) централізовано. Проаналізуємо структуру дохідної частини бюджету США.

Розглянемо структуру дохідної частини бюджету США у 2018 році, представлену у Таблиці 2.1, побудованій автором на основі даних, представлених Якубовою В.В. у статті «Податки в Америці» [14, с. 2].

Таблиця 2.1

Структура дохідної частини федерального, регіонального та місцевого бюджетів бюджету США на 2018 рік

Назва податку	Федеральний бюджет, %	Регіональний, %	Місцевий, %	Всі рівні, %
Корпоративний податок	6	6	1	5
Податок на доходи з фізичних осіб	50	21	4	37
Соціальне страхування	34	27	6	27
Акцизи	8	37	14	15
Податок на майно та споживання	—	1	71	10
Інше	2	8	4	6
Усього:	100	100	100	100

Отже, практична реалізація фіскальної функції у податковій системі США характеризується в першу чергу тим, що в її основі лежить оподаткування фізичних осіб (населення). При цьому основними видами податків є:

- Податок на доходи, за рахунок якого формується більше, ніж 40% доходів федерального бюджету і приблизно така ж частка бюджетів штатів;

- Відрахування у фонди соціального страхування, які в рівних частках роблять роботодавець і працівник. Цей платіж складає від 15% до 35% і доходів федерального бюджету.

Структуру дохідної частини бюджету США у 2018 році представлено на Рисунку 2.1, побудованому автором на основі даних, представлених Якубовою В.В. у статті «Податки в Америці» [14, с. 2] .

Рис.2.1. Структура дохідної частини федерального бюджету США у 2018 році

Основу федерального бюджету становить податок на доходи фізичних осіб, який забезпечує [60, с. 2] від 40 до 45% бюджету, у 2018 році – 50%. Податок на прибуток юридичних осіб наповнює федеральний бюджет майже на 6%, відрахування на соціальне забезпечення (для виплати пенсій та на медичне забезпечення пенсіонерів) становлять 34% федерального бюджету; акцизний податок наповнює бюджет на 8%.

Розглянемо структуру податкових надходжень штатів на прикладі узагальненої структури доходів штатів у 2018 році.

Структура дохідної частини регіонального та місцевого бюджетів США у 2018 році представлена на Рисунку 2.2, побудованому автором на основі

даних, представлених Якубовою В.В. у статті «Податки в Америці» [14, с. 2].

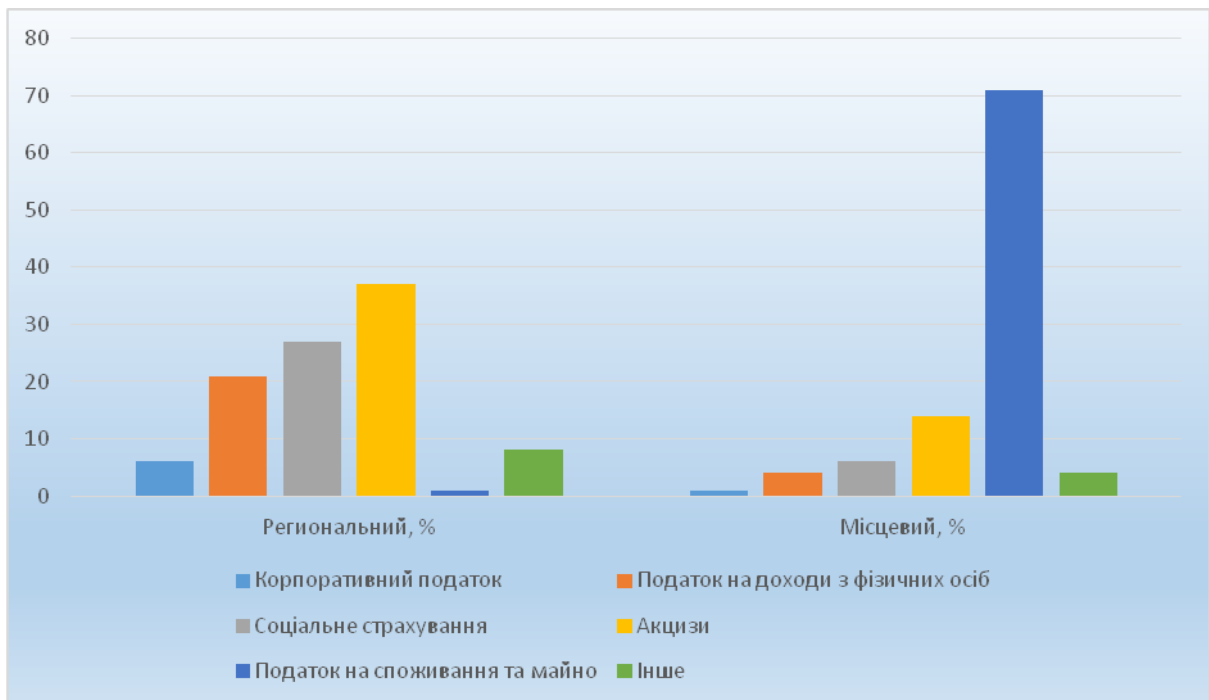

Рис.2.2. Структура дохідної частини регіонального та місцевого бюджетів США у 2018 році

Згідно даними, наведеними у статті Борща Ю. «Оподаткування в США» та статті Золотова П. «Податки в США: плата за цивілізацію» персональні прибуткові податки штатів не регулюються законами, що застосовуються до федеративних податків[14, с. 2].

Податки штатів збираються урядом кожного штату окремо – немає однієї системи, яка охоплювала б податки для всіх 50 штатів. Через це податки штатів будуть відрізнятися, залежно від того, де платник живе, працює, купує, інвестує тощо[61, с. 3].

Специфіка складу та структури податкової системи США визначаються масштабом використання всіх видів прямого оподаткування. Податкова система США одночасно використовує базові види податків на всіх рівнях влади. Таким чином, населення платить 3 прибуткових податки, 3 податку на прибуток підприємств, 2 майна і т. д.

Величезні пільги мають фермерські господарства, завдяки яким в ряді ситуацій деякі компанії знижують податкову базу до нуля. Після «фермерських» пільг, велике значення надається питанню пільгового оподаткування індивідуальних інвесторів, які інвестують в малий інноваційний бізнес.

Згідно даними, наведеними у статті Борща Ю. «Оподаткування в США», надходження від внесків на соціальне страхування мають тенденцію до зростання. Високою у федеральному бюджеті є частка податків на спадкування та дарування і складає до 12% і має тенденцію до зниження та підвищення її значущості у бюджетах штатів.

Згідно даними, наведеними у статті Золотова П. «Податки в США: плата за цивілізацію», структура податкових надходжень 50 штатів США значно відрізняється від федеральних. Загалом, на власні надходження припадає приблизно 80% від загального доходу, а решта 20% — федеральні гранти. Частка у загальному обсязі надходжень від податку на споживання досягає 30-40%. Об'єктом його оподаткування є вартість товарів і послуг. Податкові ставки встановлюються штатами і змінюються в діапазоні 48%. Податок на прибуток стягується з населення у 44 Штатах, в той час як в решті вона "йде" до місцевих органів влади. Податкові ставки варіюються від 2 до 10%; об'єкти, що оподатковуються з цим податком, змінюються. Але з метою уніфікації і простоти використання, більшість штатів встановлюють свої ставки як певний відсоток від базового, федерального, податку. У той же час у них є своя форма податкової декларації, а сума сплачених податків віднімається при визначенні зобов'язань податкових суб'єктів по федеральному податку.

Отже, найбільш значущими для бюджету США, навіть бюджетоутворюючими, є податок на доходи фізичних осіб, соціальні внески та податок на споживання.

Новицький Є. у статті «Податкова служба США підбиває підсумки податкового сезону» говорить: «Необхідно відмітити те, що в умовах

переносу основного податкового тягара на населення є об'єктивно оправданою складна система обрахування оподатковуваного доходу, яка включає можливість вирахування (повного або часткового) певних видів доходів, ряд індивідуальних (для певних категорій населення) податкових пільг, а також специфічна шкала ставок податку, три рівні якої передбачають їх підвищення, а четверта (для надвисоких доходів – зниження з метою запобігання уникнення сплати податків» [22, с. 6].

Органом, який займається адмініструванням податків у США, є Служба внутрішніх доходів (Internal Revenue Service, IRS), яка є найбільшим структурним підрозділом Міністерства фінансів США. Її сайт - <https://www.irs.gov/>. Є так багато тонкощів оподаткування (звичайна людина рідко зустрічається з ними), що тільки сайтом обмежитись неможливо: є спеціальна професія «податковий консультант», який розуміється на всіх особливостях тисяч і тисячі правил і випадків.

Згідно із офіційним веб – порталом Податкового управління США: «Місія Податкового управління США (IRS) - забезпечувати якісне обслуговування американських платників податків, допомагаючи їм розуміти і виконувати свої податкові зобов'язання, сумлінно і справедливо проводячи в життя податкове законодавство» [29, с. 2].

Незважаючи на задекларовану місію по обслуговуванню населення та гуманну і просвітницьку функцію організації, в США дуже прискіпливо взагалі ставляться до наповнення державної казни. Жодна місія по обслуговуванню, жодні демократичні цінності ніколи не суперечили і не заважали функції наповнення державного бюджету. Для цього податковому правлінню США надано широкі повноваження.

У США запроваджено електронний сервіс (вікно) для платників податків на сайті податкових органів як елемент спрощення спілкування та інструмент обслуговування платника. Головною стратегічною метою електронного сервісу є різке зменшення конфліктних ситуацій з податковими

органами, забезпечення стовідсоткового нарахування та сплати податкових зобов'язань і зменшення кількості перевірок.

Реєстрація платника на сайті податкових органів здійснюється за допомогою коду (Taxes Identification Number) та пароллю (Web file number). За допомогою електронного сервісу (вікна) платник подає, уточнює звітність та сплачує податки з будь-якого комп'ютера через мережу Інтернет. Платник також має постійний доступ до своїх облікових даних (зокрема, до картки особового рахунку). Крім того, при заповненні податкової звітності на сайті податкових органів платник автоматично отримує підказки щодо правильності заповнення[60, с. 5].

На офіційному веб – порталі IRS наведено вимоги до осіб, уповноважених платниками на подання звітності: «При надісланні заяви на подання звітності через веб-сайт особи, уповноважені платниками подавати таку звітність, надають податковим органам зразки відбитків пальців» [30, с. 3].

Якщо платник податків надає недостовірну інформацію декілька разів, податкові органи можуть заблокувати доступ цього платника на сайт.

Податкова служба США усіяко стимулює платників до заповнення і подання декларацій в електронному вигляді. У 2011 р. прийнято мільярдну декларацію в електронному вигляді. Водночас податкова служба США має більше, ніж в Україні прав на відмову у прийнятті податкової декларації. Так, податкова декларація не приймається, якщо її складено не за встановленою формою або з порушенням вимог до формату складання електронного документа, якщо вона не містить усіх додатків або є арифметичні помилки[60,с.5].

У своїй статті «Податковий контроль в США: що врахувати» Осіна Д.М зазначає: «Оскільки податки до федерального бюджету адмініструє національна податкова служба (IRS), а податки до бюджетів штатів та місцевих бюджетів — служби, утворені урядами штатів та органами місцевого самоврядування, то між цими службами функціонує система

обміну інформацією. За наявності такого механізму один і той самий об'єкт контролюється декількома службами, що ускладнює спроби знизити оподаткування» [24, с. 2] , [60,с.5].

2.2 Аналіз основних засад адміністрування прибуткового податку з фізичних осіб у США

Згідно із даними, наведеними Золотовим П. у статті «Податки в США: плата за цивілізацію», одним з основних податків у системі оподаткування США є індивідуальний прибутковий податок. Це найзначніший податок у структурі федерального бюджету. Стягується він з особистих доходів населення, включаючи індивідуальний бізнес. Податок на доходи передбачає наявність неоподаткованого мінімуму і певних пільг, а також ряду витрат.

Аналогом цього податку в Україні є податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО). Важливим моментом для розуміння податкової системи США є розмежування федеративного індивідуального прибуткового податку та індивідуального прибуткового податку штатів[61,с.10].

Згідно із даними, наведеними Зоркусом М. у статті «Податки в США», прибутковий податок в структурі податкових надходжень до бюджету США становить більше 50%.

Сполучені Штати оподатковують загальний дохід своїх громадян та жителів. Нерезиденти обкладаються податком на дохід, отриманий в США, і дохід, фактично пов'язаний з торгівлею або бізнесом в США. В країні застосовують прогресивну ставку податку від 10% до 37% в залежності від суми річного доходу[59,с.10].

У більшості штатів та деяких муніципальних органах прибутковий податок стягується з осіб, які працюють або проживають в межах їх юрисдикції. Згідно із даними, наведеними Іоновим А. у статті «Новий ритм податкової системи в США», у більшості з 50 штатів стягується прибутковий податок з фізичних осіб, за винятком Аляски, Флориди, Невади, Південної Дакоти, Техасу, Вашингтону та Вайомінга, в яких немає прибуткового

податку штату. У Нью-Гемпширі та Теннессі стягується тільки податок на дивіденди та процентний дохід. Лише деякі штати вводять прибутковий податок за ставками, які перевищують 10%. У структурі податкових надходжень штатів даний податок становить частку близько 40 % [59,с.10].

Згідно із вимогами, наведеними на офіційному веб – порталі Податкового управління США, податки в США повинні сплачувати:

- громадяни США;
- резиденти США (власники грін-карт (permanent residents), навіть якщо живуть не в США);
- іноземці, яким надано статус податкового резидента.

Статус податкового резидента США виникає, коли ви живете в Америці, принаймні 183 днів протягом 3 років. Існує спеціальна перевірка, яка класифікує платника як податкового резидента.

Федеральний індивідуальний прибутковий податок стягується з усього працездатного населення США. Ним оподатковуються практично всі види доходів, які можуть бути одержані населенням: заробітна плата і допомога; прибуток від приватної підприємницької діяльності; відсотки за внесками в кредитно-ощадні установи; дивіденди; рента; допомога по безробіттю, що виплачується приватними компаніями. Не підлягають оподаткуванню доходи від відсотків, які отримують утримувачі деяких видів цінних паперів, що випускаються урядами штатів. Частково оподатковуються пенсії та допомога із соціального страхування[62, с.8].

Як вказує, режим для індивідуальних підприємців офіційного веб – порталу Податкового управління США, щоб зрозуміти механізм оподаткування цим податком, необхідно знати про різницю між загальним доходом (total income), скоригованим валовим доходом (adjusted gross income) та оподатковуваним доходом (taxable income) [59,с.10].

Загальний дохід – це сума всього доходу, який отримала конкретна особа протягом певного періоду. Але податок не обчислюється від суми цього загального доходу. Як тільки цей дохід порахований, платникам

дозволено відняти деякі витрати, які вони здійснили (як ті, що не оподатковуються). Такий дохід називається – скоригованим валовим доходом (adjusted gross income).

Також, за податковим законодавством США, кожний платник податків має право на ряд знижок і відрахувань із свого валового доходу перед нарахуванням податку. Перш за все, існують так звані персональні відрахування. Окрім персональних відрахувань, платники податків мають право робити ряд цільових знижок зі свого доходу, який підлягає оподаткуванню[62, с.8].

Найбільше значення мають п'ять статей таких знижок, а саме:

1. Частина витрат на лікування та інше медичне обслуговування, яке перевищує 7,5% цього доходу за минулий рік.
2. Значна частина американців купує приватні житлові будинки на виплату, використовуючи спеціальний банківський кредит, що надається на строк до 30 років, але під високі річні відсотки. Виплати цих відсотків також вираховуються із річних доходів.
3. Частина виплат відсотків за споживчим кредитом.
4. Кошти, виплачені у формі податків штатним і місцевим органам влади.
5. Пожертвування всіляким неприбутковим організаціям, головним чином, – релігійного та добровільного спрямування[62, с.2].

Замість того, щоб робити всі ці знижки за статтями, платник податків на свій вибір має право застосувати так звану стандартну знижку, розмір якої залежить лише від сімейного стану, але не від величини доходу або яких-небудь статей витрат.

У своїй статті «Подання податкової декларації в США» Дубас О. зазначає: «У 2018 р. сума стандартної знижки для неодруженої особи складала 6300 доларів; для подружжя, що заповнює декларацію спільно, – 12600 доларів і так далі» [18, с. 2].

Якщо скоригований валовий дохід платника перевищуватиме межу максимальної суми доходу, тоді деякі види деталізованих знижок не будуть дозволені для застосування. Для того, щоб мати можливість деталізувати податкову знижку, треба вести облік витрат, щодо яких може застосовуватися така знижка: документація про витрати на медичні послуги, податки на нерухомість, пожертвування на благодійність, відсотки з іпотечного кредиту тощо.

Що стосується податкових пільг (tax exemptions), то існує два види таких пільг: особисті пільги (personal exemptions) та пільги на залежних осіб (dependent exemptions) [61, с. 3].

Також у своїй статті «Подання податкової декларації в США» Дубас О. зазначає: «Особиста пільга у 2018 р. складала 4000 за особу. Тобто самотня особа може застосовувати одну пільгу, подружжя – дві пільги. Пільги на залежних осіб – це пільги, які платник може застосувати, якщо існують особи, котрі залежать від такого платника (ними можуть бути діти, старші батьки). Така пільга застосовується за кожен таку залежну особу й у такому ж розмірі, як і особиста пільга. Суми таких пільг починають зменшуватися на 2% у випадку, якщо скоригований валовий дохід особи перевищує певний поріг на кожні 2500 такого перевищення. Додаткові пільги також надаються особам, вік яких перевищує 65 років, та сліпим людям» [61, с. 4].

Для того щоб правильно обчислити федеративний індивідуальний прибутковий податок, потрібно розуміти категорію платника (filing status). Категорія платника визначає вимоги щодо подання декларації, стандартну податкову знижку, прийнятність платника до певних деталізованих знижок та суму податкового зобов'язання, яку платнику необхідно сплатити. Існують наступні категорії: неодружений; одружений платник, що подає декларацію окремо від свого чоловіка/жінки; одружений платник, що подає декларацію разом зі своїм чоловіком/жінкою; голова домогосподарства; вдова/вдівець із залежною дитиною. Якщо платник за ознаками потрапляє до декількох

категорій одночасно, то він може обрати ту категорію, яка пропонує меншу суму податку.

Вся система оподаткування в США є прогресивною, тобто застосовується складна прогресія. Це означає, що оподатковуваний дохід платника поділяється на податкові розряди. Кожен такий розряд існує самостійно та обкладається окремо за своєю ставкою, яка не залежить від загального розміру оподаткованого доходу. Встановлення такої ставки пояснюється тим, що особи, які мають більший дохід, мають також і більшу можливість сплачувати податки без значних жертв.

Тобто ті кошти, які вони могли б витратити на новий будинок, машину тощо, вони віддадуть державі у вигляді сплати податку. А от особи з меншим доходом повинні будуть пожертвувати більш необхідними для життя речами.

Ставки податку для неодружених платників представлені у Таблиці 2.2, побудованій автором на основі даних, представлених Гречаною В. у статті «Податки на американський лад» [61, с. 4].

Таблиця 2.2

Ставки податку для неодружених платників

Оподатковуваний дохід, доларів	Податкова ставка
0 – 9225	10%
9226 – 37450	15% на суму понад 9225
37451 – 90750	25% на суму понад 37450
90751 – 189300	28% на суму понад 90750
189301 – 411500	33% на суму понад 189300
411501 – 413200	35% на суму понад 411500
413201 та більше	39.6% на суму понад 413200

Розглянемо ставки прибуткового податку для одружених платників.

Ставки прибуткового податку для одружених платників, що подають декларацію разом, представлені у Таблиці 2.3, побудованій автором на основі

даних, представлених Гречаною В. у статті «Податки на американський лад» [61, с. 4].

Таблиця 2.3

Ставки прибуткового податку для одружених платників, що подають декларацію разом зі своїм чоловіком/жінкою, або вдови/вдівця

Оподатковуваний дохід, доларів	Податкова ставка
0 – 18450	10%
18451– 74900	15% на суму понад 18450
74901 – 151200	25% на суму понад 74900
151201 – 230450	28% на суму понад 151200
230451 – 411500	33% на суму понад 230450
411501 – 464850	35% на суму понад 411500
464851 і більше	39.6% на суму понад 464850

Розглянемо ставки прибуткового податку для одружених платників, що подають декларацію окремо, представлені у Таблиці 2.4, побудованій автором на основі даних, представлених , представлених Гречаною В. у статті «Податки на американський лад» [61, с. 4].

Таблиця 2.4

Ставки прибуткового податку для одружених платників, що подають декларацію окремо

Оподатковуваний дохід, доларів	Податкова ставка
0 – 9225	10%
9226 – 37450	15% на суму понад 9225
37451 – 75600	25% на суму понад 37450
75601 – 115225	28% на суму понад 75600
115226 – 205750	33% на суму понад 115225
205751 – 232425	35% на суму понад 205750
232426 і більше	39.6% на суму понад 232425

Платник може подавати декларацію як голова господарства, якщо він є неодруженим на останній день року. Також платник повинен сплачувати більше ніж половину витрат, щоб утримувати господарство та мати особу, яку він утримує (дитина або родич), що живе в будинку платника принаймні протягом 6-ти місяців. Як правило, під цю категорію платників підпадають самотні батьки, які мають опіку чи піклування над своїми дітьми. Ця категорія надає більше переваг, ніж категорія незаміжніх, включаючи нижчі податкові ставки та більші стандартні знижки[58, с. 3].

Ставки прибуткового податку для голови домогосподарства представлені у Таблиці 2.5, побудованій автором на основі даних, представлених Гречаною В. у статті «Податки на американський лад» [61, с. 4].

Таблиця 2.5

Ставки прибуткового податку для голови домогосподарства

Оподатковуваний дохід, доларів	Податкова ставка
0 – 13150	10%
13151 – 50200	15% на суму понад 13150
50201 – 129600	25% на суму понад 50200
129601 – 209850	28% на суму понад 129600
209851 – 411500	33% на суму понад 209850
411501 – 439000	35% на суму понад 411500
439001 і більше	39.6% на суму понад 439000

Для того щоб зрозуміти, як саме обчислюється федеративний індивідуальний прибутковий податок, розглянемо приклад. Платник податку, який належить до категорії «неодружений» (без дітей), має загальний дохід 35000. Цей платник сплатив внесок у сумі 3000 на індивідуальний пенсійний рахунок (рахунок, відкритий у фінансовій установі, що дозволяє фізичним особам заощаджувати гроші для виходу на пенсію). Відповідно до цього,

скоригований валовий дохід такого платника складатиме 32000. Цей платник подає заяву на отримання податкової пільги в сумі 3650 і стандартну податкову знижку в сумі 5700. Таким чином, оподатковуваний дохід цього платника складає 22650. На його перші 9225 він винен 10% або 922,5. Податкова ставка на іншу частину доходу платника становить 15% або 2013,75 $((22\ 650 - 9\ 225) \times 15\ %)$. Тож загалом цей платник податку повинен сплатити \$2936,25 федеративного індивідуального прибуткового податку. Зверніть увагу, що його оподатковуваний дохід на \$12350 менше ніж загальний дохід Гречаною В. у статті «Податки на американський лад» [58, с. 3].

Податок на доходи від спадкування та дарування (inheritance and gift taxes) фізичні особи сплачують за ставкою від 18% до 55% (якщо вартість майна перевищує 600 000,00 доларів).

Згідно із інформацією, наведеною на офіційному веб – порталі Податкового управління США, у США існують податки, які утримує роботодавець із заробітної плати осіб, які працюють за наймом (Employment Taxes). Роботодавець несе певну відповідальність за утримання податків із заробітної плати осіб, які працюють за зарплату. Він повинен утримувати ці податки та подавати певні звітні форми. До числа податків, які роботодавець повинен утримувати із заробітної плати, відносяться:

- Податок на соціальне страхування (Social security tax);
- Податок за програмою Медикер (Medicare tax);
- Федеральний податок на доходи (Federal income tax withholding);
- Податок у фонд виплат у зв'язку із безробіттям (FUTA) (Federal unemployment (FUTA) tax).

За інформацією Довідайтієне І., наведеною у статті «Сім важливих речей про податки в США, які повинен знати кожний іммігрант», оплата праці в США відбувається, як правило, щотижнево (іноді раз у два тижні) іменним чеком і всі податки утримуються з кожної виплати по певній процентній ставці кожного конкретного податку (в кожному чеку для виконання

податкового розрахунку використовується річна податкова відсоткова ставка – тобто сума тижневого чека екстраполюється на весь рік - 52 подібні суми, взяті разом як передбачуваний річний дохід, і береться відповідно 1/52 суми річного податку.

Згідно з даними офіційного веб – порталу Податкового управління США, кожний роботодавець звітує по завершенню фінансового року перед Internal Revenue Service (IRS) – федеральною податковою службою. До неї обов'язково надається повна інформація про те, хто і скільки працював в компанії протягом року скільки заробив і скільки сплатив податків.

Також кожний роботодавець в рамках податкового звіту за кожен рік повинен надавати кожному працівнику (всім, хто отримував хоч один чек протягом року) офіційну інформацію про його доходи і податки у компанії – тобто працівник отримує заповнену форму W-2 по пошті до 1 лютого наступного року. Відповідно якщо платник працював протягом року більш ніж в одному місці (навіть якщо отримав там хоч один чек), то повинен отримати ці форми від кожного з своїх роботодавців. Вони вважаються офіційними документами про річний дохід і сплату податків. В результаті платник має на руках повну і законно підтверджену інформацію про всі доходи і податки, сплачені в США протягом року.

Все це необхідно знати, тому що кожний, хто має легальне право працювати на території США і мав дохід протягом року, зобов'язаний надати до федеральних податкових органів повну інформацію про свої доходи і податки. Конкретно це стосується сплати федерального податку на доходи (Federal Income Tax), правильність і своєчасність сплати якого повністю покладено на платника. Не на роботодавця, не на державу, а саме особисто на платника.

При заповненні річної декларації про податок на доходи і її відправці в IRS обов'язково треба додати певні сторінки від всіх форм W-2. Тобто таким чином ви чесно декларуєте всі ваші доходи і сплачені податки. Згідно із інформацією, наведеною у статті Довідайтієне І. «Сім важливих речей про

податки в США, які повинен знати кожний іммігрант», вся ця інформація на Вас уже міститься в федеральній комп'ютерній базі даних IRS. Після отримання від платника декларації з доданими формами W-2 інформація також вноситься до комп'ютера і перевіряється на відповідність з уже наявною. Саме цьому платник повинен бути уважними і правдивим при заповненні цієї форми.

Згідно з вимогами Податкового управління США, податкова декларація за попередній рік подається починаючи з 1 січня. Термін подання декларації – 15 квітня для фізичних осіб. Навіть якщо платник податків є найманою особою і роботодавець утримує податки з заробітної плати (форма W-2), він все одно повинен подати податкову декларацію, оскільки можуть існувати обставини, які дозволять йому або повернути деякі гроші (так званий податок повернення) або можливо знадобиться сплатити додаткові податки.

Борщ Ю. у своїй статті «Оподаткування в США» зазначає: «Якщо виникає податкове зобов'язання, його треба до 15 квітня. У США платники податків можуть подати податкову декларацію кількома способами:

- у паперовому вигляді (поки що дозволено), заповнюється від руки;
- в електронному вигляді, використовуючи бухгалтерський сервіс;
- в електронному вигляді, використовуючи податковий сервіс;
- за допомогою податкового професіонала» [16, с. 15].

Згідно з вимогами Податкового управління, наведеними на офіційному веб – порталі, платник повинен подавати декларацію про податок на доходи у тому випадку, якщо його чисті надходження від роботи на себе складають 400 доларів або вище. Також він повинен подати декларацію, якщо відповідає вимогам, зазначеним у формі 1040 інструкції, навіть якщо чистий дохід менше, ніж 400 доларів.

Як уже зазначалось, система подання податкових декларацій дворівнева, тобто податкова декларація подається не тільки на федеральному рівні, але й на рівні штату. У більшості штатів, податкові декларації штатів можуть бути

подані в електронному вигляді разом з федеральним податковими деклараціями.

Багато спеціалістів по оформленню і заповненню податкових декларацій можуть подавати декларації від імені своїх клієнтів в електронному вигляді. Платнику надається вибір з двох варіантів.

1. заповнити декларацію, передати її в організацію, уповноважену складати, подавати і обробляти електронні форми для Податкового управління США (IRS) і доручити їй подати декларацію в IRS.

2. доручити цій організації підготувати декларацію імені платника в електронному вигляді в IRS» [31, с. 1]..

Окрім того, сайт IRS пропонує декілька порад <https://www.irs.gov/tax-professionals/choosing-a-tax-professional> по обранню податкового консультанта і у них навіть є база даних для пошуку найближчого консультанта. Також є певний перелік організацій, які безоплатно надають податкові консультації та послуги з відправки податкових декларацій, наприклад, бібліотеки та Walmart.

Платнику пропонують заповнити Форму 8879, IRS e-file Signature Authorization («Право підпису за програмою IRS e-file»), яка надає організації право проставляти у декларації створений платником PIN.

В залежності від обраної організації і характеру послуг, платнику доведеться платити за послуги. Знайти організацію, яка уповноважена складати, подавати і обробляти електронні форми для Податкового управління США (IRS), платник може на веб-сайт IRS.gov і перейти на позицію «Authorized IRS e-file Provider».

За інформацією Податкового управління США, більшість платників податків мають можливість готувати і подавати безкоштовно декларацію про податок на доходи, користуючись комерційними програмами обробки податкової документації, доступ до яких можна отримати на веб-сайтах IRS.gov або www.usa.gov.

Як зазначено на офіційному веб – порталі Податкового управління США: «Податкове управління США (IRS) вступило до партнерства з індустрією програмного забезпечення для обробки податкової документації. Програмне забезпечення безпеки і захисту конфіденційності забезпечують безпеку і збереження податкових даних» [30, с. 3].

За даними багатьох авторів, а саме Маранжиана С., Дубаса О., Довіданайте І., якщо платник не має доступу до безкоштовного сервісу, він може придбати програмне забезпечення для обробки податкової документації в багатьох магазинах побутової електроніки або комп'ютерів і канцелярських магазинах. Він також може завантажити відповідне програмне забезпечення з Інтернету або повністю підготувати і представити вашу декларацію в Інтернеті.

Згідно з режимом «Подання податкової декларація та сплата податків від підприємницької діяльності» офіційного веб – порталі Податкового управління США, якщо ви одинокий платник податків, який орендує квартиру, працює по податковій формі W-2 (тобто працівник) і інвестує тільки в пенсійний план 401 (k), бухгалтерський сервіс буде працювати добре. Але, скажімо, якщо ви підприємець, цього року у вас народилась дитина, змінився план страхування, купили будинок, переїхали до іншого штату. В такій ситуації не зайвим буде отримати консультацію податкового фахівця.

Деякі приватні підприємства пропонують своїм співробітникам, акціонерам та клієнтам можливість готувати і подавати податкові декларації в електронному вигляді. Інші пропонують такі послуги за гроші.

Податкове управління США наголошує на тому, що добровольці, підготовлені Податковою службою США (IRS), у масштабах всієї країни пропонують безоплатну допомогу в підготовці та поданні податкових декларацій. «Програма надання безповоротної допомоги з питань прибуткового оподаткування» (VITA) розрахована на платників податків з низьким рівнем доходу, а «Програма консультацій з питань оподаткування

для людей похилого віку» (TCE) призначена для надання безповоротної допомоги платникам податків у віці 60 років і більше. Деякі офіси також пропонують послуги по підготовці та поданню податкових декларацій в електронному вигляді.

У своїй статті «Податкова служба США підбиває підсумки податкового сезону» Новицький Є. вказує: «Багато американців вважають за краще використовувати послуги податкового фахівця. За даними дослідницького центру Pew Research Center, 43% американців вважають податкову систему США дуже складною і 40% підозрюють, що вони платять більше податків, ніж вони повинні. Це тому, що більшість людей помилково ідентифікують свої витрати. Багато хто просто не знають, які суми вони можуть списати і які вигоди отримувати. Відповідь на ці питання допоможе знайти фахівець з питань оподаткування» [22, с. 7].

Податкове управління США доводить до відому платників, що, підписавши податкову декларацію, вони несуть відповідальність за всю інформацію, надану в ній. Обраховуючи податки, платнику потрібно пам'ятати, що з усіма питаннями IRS прийде до нього. Незалежно від того, скільки років це може зайняти, він може бути предметом внутрішнього розслідування з боку служби внутрішніх доходів, якщо коли-небудь помилився.

Коли податковий спеціаліст розраховує податки, він обов'язково підписує податкову форму і несе відповідальність за свою роботу. Крім того, хороший податковий фахівець завжди розповість, як оптимізувати податки, відповісти на питання і, при необхідності, візьме все спілкування з сервісом внутрішнього доходу на себе.

Платник може вимагати, щоб чек повернення переплачених податків був надісланий по пошті або депонований прямо на розрахунковий рахунок або ощадний рахунок у банку.

Якщо податкові декларації подані в електронному вигляді, повернення переплачених податків відбувається вдвічі швидше, ніж при поданні

паперової декларації. Більшість повернень здійснюється протягом трьох тижнів.

Згідно із вимогами чинного податкового законодавства США, вказаними на офіційному веб – порталі Податкового управління США, платник не отримає повної суми переоплати, якщо за ним обліковується борг за певними статтями, а саме по федеральному податку , податку штату, студентській ссуді або аліментам. Повернення переоплачених податків буде частково зараховане у рахунок заборгованості».

Більшість платників оподатковуються за системою «Pay-As-You-Go». Це означає, що їхній індивідуальний прибутковий дохід оподатковується автоматично з кожної заробітної плати та перераховується до податкового органу. В Україні аналогом цієї системи є система утримання та сплати податку податковим агентом. В кінці року, якщо платежів платника було недостатньо, він повинен сплатити решту контролюючому органу до квітня наступного року, щоб покрити всю суму податкового зобов'язання. З іншого боку, якщо з платника було утримано забагато протягом року, то він має право на повернення надміру сплаченої суми податку[58, с. 9].

Якщо платник не сплачує податок шляхом утримання із заробітної плати або якщо він сплачує таким чином не повну суму податку, то, скоріш за все, йому належить платити розрахунковий податок. Зазвичай розрахунковий податок сплачується у тому випадку, якщо у вас є причини вважати, що на момент подання декларації ваша податкова заборгованість, включаючи податок, який стягується з працюючих на себе, складає 1000 доларів або вище [30, с. 9].

На офіційному веб – порталі Податкового управління США вказано, що механізм податкових перевірок називається «податковий аудит» (tax audit). Зазвичай перевіряється близько 1% декларацій, але у цьому випадку до податкового органу надається весь перелік підтвердних документів: чеки, квитанції, договори, довідки і таке інше. За наявності помилок платника чекає штраф, навіть судовий процес за ухилення від сплати податків.

Несвоєчасне подання декларації чи несвоєчасна сплата податку в США призводить до нарахування пені та додаткових штрафних санкцій. Більш того, репутація платника потрапляє у зону ризику, оскільки в цьому випадку його можуть позбавити статусу Good Standing, про що легко дізнаються контрагенти і це може слугувати тригером для постановки у перелік для податкової перевірки у наступному періоді.

У своїй статті «Податковий контроль в США: що врахувати» Осіна Д.М зазначає, що якщо податкову декларацію подано у строк більше ніж 60 днів після встановленого терміну подання, мінімальна штраф у більшості випадків буде 205 долларів, або якщо обов'язок платити податок менше 205 долларів становить 100 відсотка від несплачених податків. В інших випадках штраф може бути до 5% (п'ять відсотків) від суми несплачених податків (за кожен місяць) до максимум 25% (двадцять п'ять відсотків).

Також у своїй статті «Податковий контроль в США: що врахувати» Осіна Д.М зазначає: «Штраф за несвоєчасну сплату, як правило, складає 0,5% від несплачених податків (за кожний місяць). Він також може досягати 25% від суми несплачених податків. Якщо штрафи застосовуються несвоєчасне подання декларації і прострочення сплати податків, максимальна сума, нарахована за ці два штрафи, може бути 5 відсотків на місяць» [24, с. 3]..

Окремо слід зупинитися на сплаті податків приватними підприємцями та оподаткування підприємницької діяльності в США взагалі. Визначення платника податків як підприємця в США дуже відрізняється від визначення підприємця як такого в Україні.

Згідно із вимогами чинного податкового законодавства США, вказаними на офіційному веб – порталі США, як правило, платник податків вважається приватним підприємцем, якщо до нього відноситься будь – яке із наведених нижче положень:

- платник податків займається професійною або комерційною діяльністю в якості індивідуального підприємця <https://www.irs.gov/ru/businesses/small-businesses-self-employed/sole-proprietorships> (sole proprietor) або незалежного

підрядника (independent contractor). Приватний підприємець – це фізична особа, яка володіє не інкорпорованим підприємством.

Лікарі, ветеринари, бухгалтери, юристи і особи, які займаються самостійною діловою діяльністю, і надають свої послуги широкій публіці, як правило, вважаються незалежними підрядниками. Однак статус таких людей як незалежних підрядників або найманих працівників визначається від обставин в кожному конкретному випадку. Загальне правило наголошує, що працівник є незалежним підрядником, якщо платник має право здійснювати контроль або керування тільки по відношенню до результатів його роботи, а не по відношенню до того, що і як треба робити. Заробіток особи, яка працює в якості незалежного підрядника, підлягає обкладенню податком на осіб, які працюють на себе.

- платник податків є членом партнерства (partnership), яке займається професійною або комерційною діяльністю ([trade or business](#)).

Партнерство – відносини, які існують між двома або декількома особами, які об'єднуються для того, щоб вести торгівельну або іншу підприємницьку діяльність. Кожна з цих осіб вносить вклад коштами, власністю, трудом і сподівається отримати долю доходів або понести долю втрат.

Партнерство повинно подавати щорічну податкову декларацію про доходи, вирахування з оподаткованої бази, прибутках і втратах в результаті своєї діяльності, але воно не зобов'язане сплачувати податок на доходи. Замість цього воно передає свої доходи і втрати партнерам. Кожний партнер включає свою долю доходів або втрат партнерства в свою податкову декларацію.

- платник податків працює на себе іншим чином (в тому числі за сумісництвом ([part-time business](#))).

На Україні відсутнє визначення партнерства та включення його до поняття фізичної особи – підприємця, а отже статус приватного підприємця

взагалі передбачає простіші менш різноманітні правовідносини, так само як і простіший облік.

Американське податкове законодавство визначає певний порядок подання податкової звітності. У більшості випадків в якості приватного підприємця платник зобов'язаний щорічно подавати податкову декларацію і щоквартально сплачувати розрахункову суму податку.

Як зазначає офіційний веб – портал Податкового управління США, приватний підприємець, як правило, повинен сплачувати податок, який стягується з незалежних підрядників (SE tax), а також податок на доходи (income tax). Податок, який стягується з незалежних підрядників, являє собою податок у фонди соціального забезпечення (Social Security) і медичного страхування по старості (Medicare), який стягується в першу чергу з осіб, які не працюють за наймом. Подібні податки у фонди соціального забезпечення (Social Security) і медичного страхування по старості (Medicare) утримуються і з заробітної плати більшості осіб, які працюють за наймом. Як правило, термін «податок, який стягується з осіб, які працюють на себе», використовується тільки стосовно податків у фонди соціального забезпечення (Social Security) і медичного страхування по старості (Medicare).

Якщо у приватного підприємця є наймані працівники, він повинен декларувати податки, утримані з їх зарплати. Роботодавець утримує із зарплати працюючих за наймом осіб наступні податки:

- Податки у фонди соціального забезпечення і програми «Медикер».
- Утриманий федеральний податок на доходи.
- Федеральний податок у фонд виплати допомог по безробіттю (FUTA).

Якщо він помилково визначив особу, яка працює за наймом, як незалежного підрядника, йому, доведеться сплатити податки, які утримуються із зарплати осіб, які працюють за наймом, і додатково штраф. Незалежний підрядник – це особа, яка працює на себе. Як правило,

приватний підприємець не повинен сплачувати будь-які податки за незалежних підрядників.

Якщо приватний підприємець робить або отримує платежі у зв'язку із своєю підприємницькою діяльністю, він повинен повідомити про них Податкове управління США (IRS). IRS співставляє платежі, вказані в інформаційних деклараціях, з деклараціями про податок на доходи кожної особи для того, щоб пересвідчитись, що ці платежі враховані в сумі задекларованого доходу. Приватний підприємець повинен надати копію кожної належної для подання інформаційної декларації отримувачу платежів або платнику.

Приватний підприємець повинен подавати Форму W-2, Wage and Tax Statement («Повідомлення про заробітну плату і податки»), декларуючи виплати найманим працівникам, а саме заробітної плати, чайових і інших видів винагород, а також утримані податки на доходи і податки у фонди соціального забезпечення і програми «Медикер».

Фізичні особи, включно одноосібних підприємців, партнерів і акціонерів корпорацій типу S, як правило, повинні сплачувати розрахунковий податок, якщо вони очікують, що при поданні ними податкової декларації податкова заборгованість складе 1000 або більше доларів США. Якщо сума вашого податку за минулий рік перевищує нульове значення, ви, можливо, зобов'язані сплатити розрахунковий податок за поточний рік.

Також, відповідно до чинного податкового законодавства США, викладеного на офіційному веб – порталі США, для визначення розміру розрахункового податку треба визначити передбачувані суми валового доходу, оподатковуваного доходу, податків, вирахувань і заліків за даний рік. Щоб забезпечити сплату розрахункового податку, в році передбачено 4 розрахункові періоди. Для кожного періода встановлено конкретний термін внесення платежу ([через Інтернет](#), по телефону або по пошті ([mail](#))).

Іонов А. у статті «Новий ритм податкової системи в США» зазначає: «Податкова реформа передбачає зміни для фізичних осіб:

- Зниження ставки максимального податку з доходів фізичних осіб з 39,6% до 37%. Податкові ставки знижені –так, нижня межа ставки зменшується з 15% до 10%, а верхня –з 39,6% до 37%. Максимальна ставка 37% буде застосовуватись до доходу більше 500 000,00 доларів (600 000,00 доларів для подружжя, яке подає спільну декларацію);
- Відмова від податку на «інвестиційний дохід», ставка за яким складає 3,8% (він стягується з доходу більше 200 тис. доларів США, а отримані кошти йдуть на фінансування Obamacare)» [23, с.3].

Ранні версії закону також передбачали повне скасування податку на спадщину, але в остаточному варіанті вона залишається, але, що важливо, сума вирахування подвоюється. Також у своїй статті «Новий ритм податкової системи в США» Іонов А. вказує, що, відповідно до закону, активи платників податків у сумі 11 000 000 доларів (22 000 000 доларів для подружжя, яке подає спільну декларацію) будуть звільнені від федерального податку на спадщину. Однак це правило стосується тільки громадян США і постійних жителів країни. Для всіх інших, неоподатковувані суми для активів США становлять всього лише 60 000, створюючи значні ризики для тих, хто купує в нерухомість в США. Зниження ставок – це тільки частина загального плану по зниженню податкового навантаження для фізичних осіб, особливо враховуючи значне зростання стандартних вирахувань – 12 000 проти 6350 (24000 (раніше 12700) для подружжя, яке подає спільну декларацію). Закон також стосується інших вирахувань, наприклад медичних, благодійних, вирахувань на дітей, вирахування витрат по утриманню залежних осіб і таке інше – всі вони збільшені або розширені. Податкова база при цьому розширюється завдяки слідуєчому: персональне вирахування скасоване (у 2017 році воно складало 4050 на кожного платника, подружжя або утриманця); граничний розмір вирахування відсотків за іпотечним кредитам (отриманим після 15.12.32017 року) знизився з 1 000 000 до 750 000); скасовано вирахування для податкових займів. Скасовані наступні вирахування: інвестиційні збори; витрати на податкового консультанта;

витрати на переїзд; сплачені аліменти; витрати у випадку крадіжок та нещасних випадків (за виключенням стихійних лих); сума податку штату для вирахування обмежена у 10 000.

Також Іонов А. у статті «Новий ритм податкової системи в США» зазначає: «Можливо, найбільш значна зміна у податковій системі – нове 20%-ве вирахування на кваліфікований – бізнес – дохід (QBI). Нова норма дозволяє фізичним особам вираховувати до 20% доходу від участі у партнерствах, від С – корпорацій або індивідуальної підприємницької діяльності» [23, с.3].

2.3 Оподаткування продажів та використання

Згідно із даними, наведеними на офіційному веб – порталі Податкового управління США, в США не існує податку на додану вартість, а справляється податок з обороту.

Хоча більшість фахівців та аналітиків висловлювали позицію, що ПДВ є справедливішим (сплачується саме в тому місці і в той час, коли створюється додана вартість), ефективнішим (складніше ухилитися від оподаткування), проте усі були скептично налаштовані щодо можливості запровадження ПДВ у США [60, с.3].

Згідно із даними, наведеними у статті Борща Ю. «Оподаткування в США», в США немає податку на споживання на федеральному рівні, але в більшості штатів та деяких муніципальних органах є податки з продажів та використання. Штати, запроваджуючи податок з продажу, визначають базу оподаткування (базою оподаткування переважно є операції з кінцевої реалізації споживачам товарів та деяких послуг, таких як готельні), умови звільнення від сплати податку, ставку податку. Деякі штати, наприклад штат Орегон, взагалі не запровадили податок з продажу. Тому для заміни податку з продажу на ПДВ потрібна одночасна згода усіх штатів на такий крок та їх узгоджена податкова політика щодо ПДВ. А досягти цього на практиці

надзвичайно складно, бо Федеральний уряд США не має прямих важелів впливу на уряди штатів щодо запровадження ПДВ[60, с.3].

Борщ Ю. у статті «Оподаткування в США» зазначає: «Ставки податку з обороту, зазвичай, встановлюються у відсотках від роздрібної ціни продажу, їх ставка може становити до 11 %. Кожен штат встановлює свою власну податкову ставку та правила, за якими придбання оподатковується» [16, с. 5].

Якщо Федеральний уряд США спробує запровадити ПДВ на національному рівні, то штати розцінюватимуть це як посягання на їх (штатів) суверенітет через обмеження фінансів. Водночас вважають політично некоректним запроваджувати оподаткування споживання замість оподаткування доходу. Адже з економічної точки зору оподаткування ПДВ рівнозначне оподаткуванню податком на доходи фізичної особи, які відрізняються лише способом вилучення грошей. Вважають також, що при запровадженні ПДВ бідні сплачуватимуть його більше, ніж багаті (у відсотках до доходу), що є негативним моментом[60, с.3].

Зоркус М. у статті «Податки в США» вказує, що в США існує сильне лобі як проти підвищення податкових ставок, так і запровадження ПДВ, яке, вважають, погіршить економічну ситуацію в країні. На рівні штатів найбільший спротив викликає підвищення податків з обороту.

Так, 1200 законотворців на рівні штатів підписалися проти підвищення цього податку. Тому ймовірність запровадження ПДВ у США, по суті, дорівнює нулю[60, с.3].

2.4 Аналіз принципів адміністрування внесків на соціальне страхування

Другим за значенням із федеральних податків є податок на соціальне страхування. Цей податок має ряд специфічних рис. Згідно із інформацією офіційного веб – порталі Податкового управління США, перш за все він стягується в рівних частинах з робітників, наймодавців та підприємців. Це означає, що підприємець сплачує за кожного зайнятого в нього на

підприємстві суму, яка дорівнює розміру податку, що стягується з даного робітника[62, с.3].

Medicare — це програма для забезпечення доступного догляду в лікарнях для бідних і літніх людей. Medicare (медичний податок) забезпечує доступну медичну допомогу для тих, у кого немає страховки, и для малозабезпечених. Збори від цього податку за законом визначено виключно для виплати пенсій престарілим, інвалідам, сім'ям, котрі втратили годувальника.

Особи, які працюють на себе, мають право на пільги соціального забезпечення, рівні з особами, які працюють за наймом. Сплачуваний ними податок SE зараховується як вклад у фонд соціального забезпечення. Пільги соціального забезпечення включають пенсію за старістю, допомогу за інвалідністю, допомогу у зв'язку із втратою годувальника і лікарняне страхування («Медикер»).

Зазначимо, що база оподаткування для внесків на соціальне страхування залежить від суми виплаченої заробітної плати. У 2019 податок на соціальне страхування (через старість, у зв'язку з втратою годувальника та з інвалідності) буде утримуватися за ставкою 6,2 % на перші 132 900 доларів США сплаченої заробітної плати[59, с.3].

Ця сума визначається кожний рік відповідними органами в залежності від інфляції, стану економіки та інших факторів.

Внесок на медичне страхування (Medicare tax) становить 1,45% від загальної заробітної плати з працівника та роботодавця в рівній мірі» [15, с. 5].

Згідно із чинним податковим законодавством США, викладеним на офіційному веб – порталі Податкового управління США, податки на соціальне страхування самозайнятих осіб (self-employed), які працюють не за наймом, складають 12,4 % від перших 132 900 доларів США доходу. Внески на медичне страхування складають 2,9 % від усього чистого доходу від самостійної діяльності. Доходи від самостійної зайнятості нерезидентів не

обкладаються податком на соціальне забезпечення та медичне страхування[59, с.3].

Платник повинен сплачувати податок SE (податки на соціальне страхування самозайнятих осіб) в одному із наступних випадків.

1. чисті надходження від підприємницької діяльності (не включаючи дохід службовця церкви) складає 400 доларів або вище.
2. дохід у якості службовця церкви складає 108,28 доларів або вище.

Податок SE сплачується незалежно від віку, навіть якщо платник уже отримує пільги за програмою соціального забезпечення і «Медикер».

Весь сумарний дохід платника, включаючи заробітну плату, чайові і чисті надходження, підлягають оподаткуванню будь – якою комбінацією податку у розмірі 2,9%, яка надходить у програму «Медикер» як доля податку SE, податку у фонд «Медикер» або податку у фонд «Медикер» як доля податку на пенсійні для працівників залізничного транспорту.

Також, додатковий податок на програму «Медикер» у розмірі 0,9% застосовується, якщо чисті надходження від трудової діяльності не працюючих за наймом перевищують одне із наступних граничних значень (яке визначається на основі вашого статусу платника податків):

- 250 000 доларів США для осіб, які перебувають у шлюбі і подають податкову декларацію спільно з подружжям
- 125 000 доларів США для осіб, які перебувають у шлюбі і подають податкову декларацію окремо від подружжя
- 200 000 доларів США для осіб, які не перебувають у шлюбі, основних годувальників або вдів (удівців), які відповідають вимогам.

Якщо особа є приватним підприємцем, їй необхідно сплачувати розрахунковий податок, який використовується для сплати не тільки податку на доходи, але й інших податків, наприклад, податку на осіб, які працюють на себе, і альтернативного мінімального податку.

Згідно із даними режиму «individuals» офіційного веб – порталу Податкового управління США, для визначення розміру розрахункового

податку треба визначити передбачувані суми валового доходу, оподаткованого доходу, податків, вирахувань і заліків за даний рік. При підрахунку суми розрахункового податку за поточний рік, має сенс в якості відправної точки використовувати дохід, вирахування і кредити за попередній рік. В якості керівництва треба використовувати федеральну податкову декларацію, оскільки приватному підприємцю знадобиться розрахувати суму доходу, який він сподівається отримати протягом року.

Щоб забезпечити сплату розрахункового податку, в році передбачено 4 розрахункові періоди. Для кожного періоду встановлено конкретний термін внесення платежу ([через Інтернет](#), по телефону або по пошті ([mail](#))).

У режимі «individuals» офіційного веб – порталу Податкового управління США вказано: «Якщо ви недоплачували протягом року податок, утриманий із заробітної плати або сплачуваний щоквартально в розрахунковій сумі, ви, можливо, повинні будете сплатити штраф за недоплату розрахункового податку. Звичайно більшість платників податків уникають сплати цього штрафу, якщо сума їх заборгованості по сплаті податку після вирахування податків, утриманих із заробітної плати, і пільгових заліків не перевищує 1000 доларів США, а також якщо вони сплатили як мінімум найменшу з наступних двох сум: 90% суми податку за поточний рік або 100% суми податку, вказаної в податковій декларації за попередній рік» [29, с. 5].

2.5 Аналіз методів визначення податкових зобов'язань, електронного сервісу та відповідальності платників

Згідно із ст.2 Бюджетного кодексу України, бюджет - це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Саме з державного бюджету фінансується армія, оборонна промисловість та міліція, яка забезпечує спокійне та безпечне існування її громадян, можливість реалізувати право на життя, свободу та здоров'я. З бюджету надходять кошти, необхідні для забезпечення медичної допомоги громадянам, швидкої невідкладної допомоги. З державних коштів фінансується освіта, право на яку гарантує громадянам Конституція. Наявні в бюджеті кошти забезпечують поступ держави у майбутнє шляхом проведення фінансування фундаментальних наукових досліджень, які є дуже ризиковими і фінансово успішними у кращому разі у 10% випадків. Отже, роль своєчасного і повного надходження коштів до бюджету важко переоцінити. Інакше кажучи, бюджет – це основа самостійності, незалежності і процвітання будь – якої держави, її безпеки та існування як історичного факту.

Не секрет, що економіка, а отже і надходження податків із неї, завжди розподілялись на відкриту та тіньову частину. Податки з відкритого сектору економіки надходять здебільшого добровільно, виведення економіки та податкових надходжень з неї з тіні здійснюється шляхом визначення податкових зобов'язань податковими органами.

Кузнецов А.П у своїй статті «Відповідальність за податкові делікти за законодавством США» зазначає, що в США захисту податкової системи від протиправних діянь традиційно приділяється особлива увага. Посягання на неї традиційно розглядається як небезпечне діяння. У загальній картині злочинів в США податкова злочинність займає значне місце. У зв'язку із цим особливу групу злочинів у сфері економічної діяльності в США складають порушення кримінально – правових заборон, які містяться в податковому законодавстві.

У кримінальному законодавстві США (як у федеральному законодавстві, так і законодавстві штатів) відсутні норми, які передбачають відповідальність за податкові злочини. Така відповідальність встановлюється і регулюється спеціальними законами про податки.

Визначення податкових зобов'язань недобровільно, тобто державною, здійснюється у США за допомогою аудиту.

Офіційний веб – портал Податкового управління США наголошує на тому, що аудит податковим управлінням США – це перевірка (розгляд) рахунків і фінансової інформації організації або фізичної особи для того, щоб забезпечити правильність звітності про інформацію і відповідність цієї звітності податковому законодавству, а також правильність суми податку, вказаного у податковій декларації.

Обрання будь – кого для проведення аудиту не обов'язково означає, що була здійснена помилка. Податкове управління приймає податкові декларації більшості платників в тому виді, в якому вони подані. Якщо воно задає питання, які стосуються податкової декларації, або обирає її для перевірки, це не означає, що платника підозрюють у нечесності. Сума податку може збільшитись або залишитися незмінною в результаті збирання інформації або перевірки. Податкове управління може закрити справу без внесення в неї будь – яких змін, повернути переплачені податки.

Податкове управління США використовує декілька різних методів вибірки:

- **Випадковий відбір і комп'ютерний скринінг** – іноді податкові декларації обираються виключно на основі статистичної формули. Порівнюється податкову декларацію платника з «стандартними» аналогічними податковими деклараціями. Податкове управління розроблює ці стандарти на основі статистично обґрунтованих випадкових вибірок податкових декларацій, виконуваних в рамках Державної дослідницької програми (National Research Program) Податкового управління США. Податкове управління США використовує цю програму для внесення змін в інформацію про відбір податкових декларацій для аудита.

- **Супутні перевірки** – податкові декларації можуть бути відібрані для аудита, якщо вони пов'язані з проблемами або транзакціями інших

платників, наприклад, партнерів по комерційній діяльності або інвесторів, чиї податкові декларації були відібрані для аудита .

Згідно з режимом «irs-audits» офіційного веб – порталу Податкового управління США, процедура відбору податкових декларацій для перевірки зазвичай починається одним з двох способів. По - перше, використовуються комп'ютерні програми для виявлення податкових декларацій, які можуть містити невірні суми. Ці програми можуть бути засновані на інформації, яка міститься у податкових деклараціях, наприклад, формах 1099 і W-2, на порівняннях з результатами попередніх перевірок або на певних проблемах, виявлених в ході проведення проектів по перевірці виконання вимог платниками. По - друге, Податкове управління використовує інформацію, отриману із зовнішніх джерел, яка вказує на те, що декларація може містити невірні суми. Ці джерела можуть включати газети, загальнодоступні для публіки матеріали і приватних осіб. Якщо IRS пересвідчиться, що інформація є точною і достовірною, воно може використати її для відбору податкової інформації для аудита.

До групи ризику, на думку незалежних експертів, викладену у Шеленкової І. «Організація контролю за сплатою податків», джерело [25, с. 3], потрапляють наступні категорії:

1) Власники малих бізнесів у найпрестижніших містах США. А саме, в Нью-Карралтоні (Меріленд), Колледж-Парку (Джорджія), Беверлі-Хіллс и Ньюпорт-Біч (Каліфорнія). Бізнеси у цих населених пунктах розвивались і приносили великі доходи всі останні роки. Однак власники не поспішали демонструвати зароблені мільйони. Деякі компанії у сфері нерухомості, наприклад, сплатили IRS менше, ніж аналогічні бізнеси у найнеблагополучніших містах Америки.

2) Власники великої кількості майна (транспортні засоби, нерухомість, елітні меблі і таке інше). Полювати на цю категорію американців податкова служба почала у 2009 році – з настанням економічної кризи. Такі люди, за офіційними звітами, живуть у розкоші, але практично ніколи нічого не

декларують. Частина з них працює за готівку і при цьому одержує державні допомоги.

3) Добродійники. Більш за все IRS не любить добродійників, оскільки чесних людей серед них з кожним роком все менше і менше. Десятки тисяч платників, які заробляють щорічно 40 000 - 50000, списують на добродійність до 90% доходу. Вони впевнені, що розглядаючи декларацію офіцер IRS подумає про них з повагою. Мовляв, серце у людини настільки добре, що він віддає хворим, голодним і нужденним практично весь свій зарібок. В реальності, червоний прапорець (відмітка про необхідність аудита) ставиться проти кожної декларації, де на добродійність списується більше 0,5% – 1,0%. Підозрюваним в обмані доведеться надати вичерпні докази своєї щедрості. Наприклад, відповідні документи з релігійних установ (церкви, синагоги, мечеті).

4) непросто прийдеться і власникам форми 1099. Вони, як відомо, повинні сплачувати податки не протягом року, а в самому кінці. Щоб сплатити як можна менше, такі працівники намагаються списати як можна більше витрат. Як результат: тисячі напівфантастичних декларацій з усіх п'ятдесяти штатів країни. У Небрасці, наприклад, офіцери IRS закликали до відповідальності мешканця, який заробив 55 000, а списав майже 400 000. Найцікавіше, що він погодився на аудиторську перевірку і навіть надав докази надвитрат.

5) працюючі за готівку іммігранти. Зовсім недавно IRS почало активно співпрацювати з імміграційними службами USCIS і ICE, і агенствами поширення державних бенефітів. Чим більше працездатні люди отримують допомоги, медичних послуг і інших пільг, тим вище шанси аудиторської перевірки. Особливо варто відмітити, що викриті іммігранти потрапляють під кримінальні статті (особливо ті, що працюють за готівку).

6) Уклоністи. Ці люди працюють на чек, проводять зароблені кошти через банківські аккаунти, однак не заповнюють податкові декларації багато років. Як наслідок, IRS звинувачує їх в «ухиленні від сплати податків», а не в «несплаті податків». Цей злочин спричинює накладення гігантських

штрафів і тюремне ув'язнення. В минулому році, наприклад, офіцери IRS за підтримки поліції затримали іммігранта з Румунії, який не сплачував податки протягом 24 років, і при цьому працював на чек. Йому довелося віддати державі п'ять транспортних засобів, два будинки і інше майно. Однак і цього не вистачило для сплати штрафів. Румун відсидів три місяці за ґратами, подав на банкрутство, а потім потрапив у поле зору імміграційної служби. Оскільки він мав лише грін - карту, прокурорська вимога про депортацію була задоволена.

До призначення перевірки податкових декларацій Служба внутрішніх доходів США їх попередньо перевіряє на предмет математичних або інших технічних помилок, неспівпадань з даними декларацій інформаційного характеру. При цьому використовується автоматична система інформаційної обробки .

Декларація по федеральному податку може бути звірена з деклараціями не тільки інформаційного характеру, але й з наданими в податкову службу відповідного штату.

Якщо математична помилка призводить до заниження суми податку, IRS у спрощеному порядку повідомляє про необхідність сплати недоїмки. Цей документ не є повідомленням ,яке надає право на звернення до Податкового суду США.

Податкове управління на офіційному веб – порталі вказує, що з моменту направлення такого повідомлення у платника є 60 днів, щоб подати до IRS клопотання (необов'язково вмотивоване) про відміну прийнятого рішення. Після отримання клопотання Служба зобов'язана відмінити рішення про донарахування. Якщо ж вона наполягає на недоїмці, подальша процедура донарахування відбувається у загальному, а не спрощеному порядку.

Якщо за результатами попередньої перевірки виявлена переплата податку, IRS сама ініціює процедуру повернення надлишково сплаченої суми. Але переплата, яка складає менше 1 дол. США, не повертається

платнику, за виключенням випадків, коли той звертається до IRS з письмовою заявою.

При такому підході виявляється сутність ризик - аналізу: при проведенні перевірки, а також до неї, коли визначається її обсяг, глибина і тематичне охоплення, службовці IRS повинні діяти розумно і співставляти витрачені на контрольні заходи ресурси з потенційним результатом. В результаті рішення про проведення того чи іншого контрольного заходу приймається з урахуванням необхідності найефективнішого інвестування ресурсів IRS для акумулювання якнайбільших податкових доходів.

Офіційний веб – портал Податкового управління США вказує : «Mid-Audit Decision Point Rule: в середині будь – якої перевірки потрібно оцінити, наскільки необхідно її продовжувати. Якщо продовжувати перевірку не в інтересах держави (наприклад, внаслідок незначних потенційних дорахувань), перевіряючий має право її зупинити, письмово задокументувавши причини. Приймаючи це рішення, інспектор спирається на своє професійне судження» [31, с. 9].

Кузнецов А.П у своїй статті «Відповідальність за податкові делікти за законодавством США» вказує: «У сфері примусу дуже важливим є повноваження по видачі повістки. Фактично мова йде про документ, обов'язковий до виконання тими, кому він адресований. У повістці можуть міститись різні вимоги, наприклад явка до податкового органу для дачі свідчень, надання документів, відомостей , які потрібні для стягнення податку. Служба має право викликати по повістці і платника, і третіх осіб.

Запитувані документи і свідчення можуть бути всього лише важливими. Так, Верховний суд США підтвердив можливість надавати вимогу (повістку) про виклик платника для того, щоб він надав зразок свого почерку» [26, с. 3].

Можна виділити випадкові і не випадкові перевірки.

Випадкова перевірка дуже детальна (перевіряється вся податкова декларація), але не є джерелом значних податкових надходжень і проводиться виключно в дослідницьких цілях. Вона направлена на

отримання статистичних даних для поповнення DIF-формул. Службовці IRS не підозрюють платників в ухиленні або інших порушеннях, однак перевіряють декларацію досконало, щоб отримати дані і поновити DIF-програму — автоматичну програму по оцінці податкових ризиків.

В США декларації для перевірки відбираються після аналізу за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, в основі якої лежать математичні формули. Джерелом коригування даних в цих формулах виступають відомості з результатів випадкових перевірок.

Невипадкові перевірки здійснюються, коли виявлені податкові ризики. А саме, перевірка може бути проведена за результатами попередньої обробки декларації в DIF-системі, а також у зв'язку з іншими обставинами: заявленими вирахуваннями, поданням уточненої декларації, повідомленням податкового інформатора и т. і.

Важливо відрізнити перевірку від інших заходів податкового контролю, зокрема від compliance check і compliance review.

Шеленкова І. у статті «Організація контролю за сплатою податків» зазначає: «Compliance check — це перевірка (review), з тим щоб переконатися, що організація, яка повинна вести облік і виконувати вимоги по наданню інформації, виконує свої обов'язки. Так, мова може йти про перевірку роботодавця по веденню ним звітності по виплаті заробітної плати.

Фактично подібні перевірки — це не спосіб визначити податкові зобов'язання самому працедавцю, а скоріше можливість налагодити діалог з працедавцем і допомогти йому дотримуватись податкового законодавства у частині ведення звітності. Інспектори не тільки перевіряють правильність наданої інформації, але і роз'яснюють податкове законодавство представникам організації, так як одна з основних цілей compliance checks — підвищення рівня добровільної сплати» [25, с. 2].

Згідно із даними вищевказаної статті та інформацією офіційного веб – порталу Податкового управління США, IRS зобов'язана повідомити про проведення цієї перевірки, в свою чергу платник може відмовитись від участі

в ній. Санкції за відмову не передбачені, але Служба вправі ініціювати повноцінну податкову перевірку в даному випадку. Оскільки цей вид контролю не є перевіркою, загальне правило про одноразову перевірку по конкретному періоду не діє і IRS може здійснювати compliance check всякий раз, як того будуть вимагати обставини.

Податкове управління США наголошує, що служба не проводить перевірку заради перевірки. В умовах обмежених ресурсів IRS прагне перевіряти лише тих платників, хто з більшим ступенем ймовірності порушує законодавство і від кого до бюджету надходять більші донарахування. І навіть якщо контрольні заходи ініційовано, податковий орган може завершити їх на стадії заочної перевірки, якщо отримає відповіді на всі питання і зрозуміє, що платник сумлінний і законслухняний.

Слідуючи вимогам нормативних актів IRS і приймаючи рішення про доцільність продовження перевірки відповідно правилу середини, інспектор керується не тільки, а іноді і не стільки ступенем ризику платника, скільки фіскальними інтересами держави.

Покладаючись на своє професійне судження і діючи в інтересах держави, він може прийти до висновку про недоцільність подальшої перевірки у зв'язку із не суттєвістю суми потенційних донарахувань, навіть якщо у платника буде ідентифіковано податковий ризик.

Відповідно до Податкового кодексу США якщо громадянин, якого викликав податковий інспектор для дачі свідчень, а також для надання документів, відмовляється з'явитись, то районний суд США може зобов'язати його підкоритись вимогам інспектора.

Крім цього, за відмову виконати вимоги податкового інспектора суд може притягти платника як до цивільно - правової, так і до кримінальної відповідальності.

У США також активно використовують непрямі методи визначення податкових зобов'язань платників, зокрема інформацію з третіх джерел. Так, у структурі IRS є Whistleblower office (дослівно «Офіс свистунів»), що

займається збором та аналізом даних з третіх джерел (наприклад, інформації добропорядного громадянина про майновий стан свого сусіда).

Слід зауважити, що податкові органи у США мають ширші, ніж в Україні, права на отримання інформації від третіх осіб про об'єкти оподаткування платників податків.

Так, податківці безперешкодно отримують інформацію від банків, брокерських компаній про доходи та від будь-яких інших сторін, які виплачують гроші конкретній особі.

Приміром, від дистриб'юторських компаній надходить інформація про відпуск підакцизної продукції. На запит IRS банки повідомляють про зняття готівки на суму понад 10 тис. дол. США, нараховані відсотки на суми депозитних вкладів, про підозрілі діяльність і операції, нелогічні чеки, часте відкриття депозитів тощо.

Крім того, при перевірці платника у США використовують агентів. Відбувається це у такий спосіб.

Скажімо, на переговори до компанії направляють агента, що нібито зацікавлений у придбанні активів такої компанії. Керівництво компанії, у свою чергу зацікавлене у вигідному продажу активів, показує агенту справжню фінансову звітність компанії та її реальний фінансовий стан.

При цьому при проведенні переговорів агенту дозволено використовувати засоби запису інформації без відповідного дозволу прокуратури, оскільки в цьому разі одна із сторін переговорів (агент) знає про факт здійснення запису[60, с.12].

Податкове управління США у режимі «audits» офіційного веб – порталі відмічає, що подання податкової декларації з виправленнями не впливає на порядок відбору початкової податкової декларації.

Однак податкові декларації з виправленнями також проходять скринінг, і податкова декларація з виправленнями також може бути відібрана для аудита. Після цього податкова декларація буде розглянута досвідченим аудитором.

Аудитор може прийняти її або ж, якщо аудитор виявить щось сумнівне, він може відмінити відповідні позиції і повернути податкову декларацію в групу перевірок.

Якщо податкова декларація відібрана для проведення аудита, Податкове управління повідомить про це по пошті. IRS не починає аудитів дзвінками по телефону.

Аудит може проводитись податковим управлінням США по пошті або при особистій співбесіді і перевірки документації платника. Співбесіда може проводитись як в приміщенні Податкового управління США (кабінетний аудит), так і в домі платника або за місцем роботи його самого або його бухгалтера (виїзний аудит).

Першочергово Податкове управління звертається до платника по пошті. Податкове управління включає всю контактну інформацію і інструкції у надісланий лист. Лист буде містити запит про надання додаткової інформації по певним позиціям, вказаним у податковій декларації (наприклад, про доход, витрати і вирахуванням за статтями).

Якщо обсяг наявних бухгалтерських книг або документації занадто великий для відправки по пошті, платник податків має право подати запит на проведення аудита в формі особистої співбесіди.

Багато перевірок і запитів проводяться по пошті. Податкове управління надсилає платнику лист, який містить запит на надання додаткової інформації, або пояснення причин, через які вважається, що, можливо, в податкову декларацію необхідно внести зміни.

Платник може відповісти по пошті або запросити особисту співбесіду з перевіряючим. Податкове управління просить платників надавати письмові запити і відповіді у всіх випадках.

Якщо перевірка проводиться шляхом особистої співбесіди, платник має право просити провести її в такому місці і в такий час, які зручні як для нього, так і для Податкового управління США (IRS).

Якщо перевіряючий запропонує внести зміни в податкову декларацію, то він пояснює причини цих змін. Якщо платник з цими змінами не згоден, він може вимагати зустріч з керівником перевіряючого.

Податкове управління США вказує, що кожний аудит спрямовано на певні аспекти податкової декларації, але види запитуваних документів, скоріше за все, будуть стандартними і наводяться у переліку.

Ні один документ не може надаватися сам по собі. Платник повинен вказати всі обставини, які відносяться до надісланого документу. Надсилати потрібно тільки копії.

Вимоги Податкового управління США до підтвердних документів представлені у Таблиці 2.6, побудованій автором на основі даних, представлених на офіційному веб – порталі Податкового управління США [31, с.12].

Таблиця 2.6

Вимоги Податкового управління США до підтвердних документів

Види запитуваних документів	Вимоги до запитуваних документів
Квитанції	Надаються згрупованими їх по датам із додаванням опису того, за що вони були виписані і як пов'язані з комерційною діяльністю.
Рахунки	Надаються з вказанням імені і прізвище особи або найменування організації, які отримали оплату, вид послуг і дати платежів
Сплачені чеки	Надаються об'єднаними з копіями рахунків, за які вони сплачені, і зі всіма документами про компенсацію витрат
Юридичні документи	Надаються з наведенням опису суті справи, коли вона проводилась і як відноситься до комерційної діяльності, заліки або вирахування з податків
Угоди про позички	Надаються з наведенням копії початкової угоди про позичку, включаючи імена і прізвища кредиторів, місцезнаходження власності, суму позички, довідку про суму сплачених відсотків.
Квитки	Надаються з вказанням комерційних цілей цих відряджень і згрупуванням їх з іншими чеками, отриманими в тому ж відрядженні

В режимі «audits» офіційного веб – порталу Податкового управління США вказано, що у разі втрати податкової документації надаються наступні підтвердні документи:

- звіти страхових компаній, в яких вказані види збитків або пошкоджень;

- якщо страховки немає, копії звітів пожежної охорони або поліції про збитки або крадіжку;
- фотографії або відеофільми, які демонструють ступінь пошкоджень ;
- оцінка, виконана кваліфікованим оцінщиком, в якій вказана справедлива ринкова ціна власності до і після події, а також ступінь збитків

Податкове управління США приймає деяку електронну документацію, яку генерує податкове програмне забезпечення, та може вимагати її замість документації інших типів або додатково до неї.

Закон вимагає зберігати всю документацію <https://www.irs.gov/ru/businesses/small-businesses-self-employed/recordkeeping>, яка використовується для підготовки податкової декларації, як мінімум, протягом 3 років з дати подання податкової декларації.

Тривалість того періоду часу, протягом якого платник повинен зберігати документацію, залежить від її змісту. Зазвичай документація, яка підтверджує доходи або вирахування з оподаткованої бази, вказані в податковій декларації, зберігається протягом всього того періоду, коли зберігаються обмеження, накладені на цю податкову декларацію.

Період, протягом якого зберігаються обмеження, накладені на податкову декларацію, – це той період, протягом якого платник може внести зміни до податкової декларації, щоб вказати податковий залік або повернення, а Податкове управління США (IRS) може нарахувати додатковий податок.

Режим «audits» офіційного веб – порталу Податкового управління США вказує: «Період дії обмежень для податкових декларацій:

1. Якщо вказані нижче пункти (4), (5) і (6) на платника не поширюються, документація зберігається протягом 3 років.
2. Якщо платник вказав податкове вирахування або повернення переплачених податків, документація зберігається протягом 3 років з дати подання податкової декларації, а якщо до цього моменту ще не

- спливають 2 роки з дати сплати податку, документація зберігається доти, доки не спливе останній строк.
3. Якщо платник вказав втрату від знецінення цінних паперів або вирахування з оподаткованої бази в рахунок боргу, який не підлягає поверненню, документація зберігається протягом 7 років.
  4. Якщо платник не вказав у своїй податковій декларації дохід, який повинен був вказати, і розмір цього не вказаного доходу перевищує 25% його валового доходу, вказаного у податковій декларації, документація зберігається протягом 6 років.
  5. Якщо платник не подав податкову декларацію, документація зберігається без обмеження терміну давності.
  6. Якщо платник подав податкову декларацію, яка містить свідомий обман, документація зберігається без обмеження терміну давності.
  7. Всі дані про податки, утримані роботодавцем із заробітної плати осіб, які працюють за наймом, зберігаються протягом 4 років після встановленого строку сплати податків або дати їх фактичної сплати, якщо вона була виконана пізніше встановленого терміну.
  8. Документи, пов'язані з власністю, зберігаються доти, доки не сплине період обмеження за той рік, протягом якого власність була ліквідована за допомогою операцій, дохід від яких оподатковується. Ці документи зберігаються для того, щоб розрахувати вирахування з оподаткованої бази за зниження вартості, амортизацію або вичерпання активу, а також для того, щоб обрахувати дохід або збиток при продажу власності або її ліквідації будь – яким іншим чином» [31, с. 13].

Податкове управління США на офіційному веб –порталі доводить до відома платників, що відповідальність за надання доказів записів, вирахувань з оподаткованої бази і звітів, включених у податкову декларацію, називається обтяженням доказів. Платник повинен довести певні елементи витрат для того, щоб вирахувати їх з оподаткованої бази. Зазвичай платники несуть обтяження доказів, володіючи інформацією і чеками на

витрати. Платник повинен вести належну документацію для того, щоб довести свої витрати або мати докази, достатні для обґрунтування його заяви. Зазвичай для доведення своїх витрат платник повинен мати документальні свідчення, наприклад, квитанції, погашені банківські чеки або рахунки.

Якщо в результаті аудиту, виконуваного по пошті, платник потребує додаткового часу для надання підтвердних документів, він має відправити письмовий запит по факсу, номер якого вказаний в отриманому ним листі Податкового управління США. Якщо відсутня можливість направити запит по факсу, він відправляється по пошті. Зазвичай податкове управління може надати платнику одне продовження терміну на 30 днів. Однак, якщо платник отримали «Повідомлення про недоїмку» по рекомендованій пошті, додатковий час на надання підтвердної документації не надається. У разі незгоди може бути подана петиції у Податковий суд США протягом 90 днів.

Як правило, Податкове управління США може включити в обсяг аудита податкові декларації, подані за останні три роки. Якщо буде віднайдено значну помилку, обсяг аудита буде розширено. Як правило обсяг аудиту не поширюється більш ніж на шість останніх років.

Податкове управління США прагне проводити аудити податкових декларацій як можна скоріше після їх подання. Зважаючи на це, предметом більшості аудитів є податкові декларації, подані за останні два роки.

Тривалість аудита залежить від його типу, складності питань для розгляду, наявності запитуваної інформації, можливості для обох сторін погодити строки проведення зустрічей, а також погодження чи непогодження платника з висновками аудита.

Якщо аудит не завершено, термін перегляду податків може бути продовжено. Це дає податковому управлінню США більше часу для завершення аудита і надає час для обробки його результатів.

Можливі наступні три результати аудита:

- Без змін: це – аудит, в ході якого платник обґрунтував всі розглянуті питання, і в результаті змін не буде.

- Узгодження: це – аудит, в ході якого Податкове управління США пропонує зміни, а платник приймає їх і згоден з ними.
- Розбіжності: це – аудит, в ході якого Податкове управління США пропонує зміни, а платник розуміє їх, але не згоден з ними.

Якщо платник згоден з результатами аудита, то, в залежності від виду аудита, його попросять підписати звіт про перевірку або аналогічну форму.

Якщо платник не згоден зі змінами, запропонованим перевіряючим, він може оскаржити їх у відділі апеляцій Податкового управління США (IRS). Більшість розбіжностей може бути урегульована без дорогого і довгого суду.

Податкове управління США повідомляє, що якщо платник не хоче звертатись до відділу апеляцій або не згоден з його рішенням, то він має право звернутись до Податкового суду США, Суду США по розгляду претензій до федерального уряду або до окружного суду США за місцем свого проживання. Якщо платник звертається до суду, на Податкове управління США (IRS) ляже відповідальність за доведення певних фактів, у випадках, коли платник зберіг певні документи для демонстрації розмірів своєї податкової заборгованості, співпрацював з Податковим управлінням США (IRS) і відповідає деяким іншим вимогам. Якщо суд згоден з ним по більшості питань справи і вирішить, що його позиція була обґрунтованою, платнику, можливо, будуть компенсовані деякі судові та адміністративні витрати. Він не буде мати права на компенсацію цих витрат, якщо не намагався вирішити свою справу в адміністративному порядку, у тому числі через систему апеляцій, і не надавав Податковому управління необхідної інформації для розгляду справи.

За порушення податкового законодавства в США передбачена цивільно - правова, адміністративно - правова і кримінальна відповідальність, а вибір між ними регулюється доволі складними правилами і процедурними настановами.

В американській правовій доктрині і судовій практиці напрацьовано ряд положень, які забезпечують розслідування справ про податкові злочини.

Кузнецов А.П у своїй статті «Відповідальність за податкові делікти за законодавством США» зазначає, що у справах про оподаткування підозрюваний не вправі посилатись на 5-у поправку до Конституції США, яка надає йому можливість відмовитись від дачі свідчень, якщо це призводить до к "самозвинувачення" .

Також Кузнецов А.П вказує, що відповідно до Кодексу внутрішніх державних доходів в місдімінорі винен той, хто не сплатив будь – який нарахований податок або не подає своєчасно належну податкову декларацію або звіт, який містить інформацію про доходи, які підлягають оподаткуванню за певний період. Винний підлягає покаранню у вигляді штрафу у розмірі до 25 тис. доларів та/або позбавленню волі на термін до 1 року. Якщо приватна особа, обманюючи свого роботодавця, надає йому навмисно неправдиву інформацію відносно податкових пільг або навмисно не надає необхідну інформацію, вона карається штрафом у розмірі 1 тис. доларів та/або позбавленням волі строком до 1 року.

Більшість злочинів, передбачених податковим законодавством, являє собою спробу різними способами ухилитись від сплати податків. Спроба ухилитись від сплати податків вважається більш тяжким злочином і відноситься до категорії фелонії. Будь – яка спроба обов’язково передбачає навмисні дії, які виражаються в приховуванні або перекрученні інформації про доходи. у більшості складів податкових злочинів обман, шахрайство, підробка є методом приховування .

Кузнецов А.П у своїй статті «Відповідальність за податкові делікти за законодавством США» зазначає: «У параграфі 7201 розділу 26 Своду законів США сформульовано поняття "спроба ухилитись або позбутися сплати податку": "той, хто умисно намагається будь - яким способом ухилитись від сплати або позбутися податку, передбаченого даним Сводом законів США, а також відповідного платежу, винен у здійсненні фелонії і повинен бути покараний штрафом у сумі 100 тис. доларів або позбавленням волі на строк

до п'яти років або обом покаранням разом зі сплатою понесених судових витрат.

Для корпорації, визнаної винною в порушенні податкового законодавства, сума штрафу збільшується до 500 тис. долларів"[26, с. 6].

Осіна Д.М у своїй статті «Податковий контроль в США: що врахувати» вказує, що здійснює тяжкий злочин той, хто умисно складає або заповнює фальшиву декларацію або інший документ, який містить неправдиву інформацію, який засвідчується під страхом відповідальності за лжесвідчення, або підробляє підпис, запис у книзі або інше з метою приховування майна, приховує або спотворює відомості про доходи. Винний карається штрафом в розмірі до 100 тис. долларів та/або позбавленням волі на строк до трьох років; по відношенню до корпорації штраф збільшується до 500 тис. долларів.

В окрему групу, згідно із даними Кузнєцова А.П, законодавство США виділяє кримінальні злочини, які відносяться до купівлі, продажу, обміну, використання марок, купонів, білетів та інших знаків сплати, призначених для збору, сплати податків. Будь – яка підробка, пов'язана з такими знаками сплати, карається штрафом у розмірі 10 тис. долларів та/або позбавленням волі строком до п'яти років.

Норми про спеціальне оподаткування по відношенню до виробництва і продажу спирту, вина, тютюнових виробів також передбачає покарання: штраф до 10 тис. долларів та/або позбавленням волі строком до п'яти років.

Згідно із даними, вказаними у статтях Кузнєцова А.П. та Осіної Д.М, відповідно до параграфу 5601 - 5614 Зводу законів США до такого покарання можуть бути засуджені особи, винні в тому що вони: мають під своїм контролем незареєстрований апарат для перегонки спирту у приміщенні, займаються виробництвом спирту у приміщенні, де це заборонено робити; не мають дозволу на виробництво спирту; незаконно використовують спирт у виробництві; незаконно виробляють переміщують або використовують матеріал, необхідний для виробництва спирту; додають

які – небудь інгредієнти до спирту перед сплатою податку з метою змінити його міцність; незаконно переміщують його або вкривають від сплати податку; незаконно купують або отримують спирт, знаючи, що податок за нього не сплачено; незаконно приймають участь у бізнесі виробника спирту з наміром обдурити державу у відношенні податку.

Необхідно також відмітити, що незаконне розкриття відомостей, які складають фінансову тайну, законодавство США вносить у групу фінансових злочинів. Посадові особи, службовці федеральних органів або штатів, які розголошують будь – яку податкову інформацію, караються штрафом до 5 тис. долларів та/або позбавленням волі строком до п'яти років.

Осіна Д.М у своїй статті «Податковий контроль в США: що врахувати» вказує: «Принцип кримінальної відповідальності за порушення податкового законодавства в штатах аналогічний федеральному, хоча норми, які регулюють порядок стягнення податків, контроль за несплатою, є більш дрібними, ніж в федеральному податковому законодавстві» [24, с. 6].

На фоні суперечок і жорстоких протестів навколо імміграційного указу Трампа Конгресс США спокійно дав «зелене світло» в анулюванні паспортів при несплаті податків.

Ідея заключається в використанні поїздок в якості забезпечення сплати податків.

Якщо у платника є податкова заборгованість, яка перевищує 50 тисяч, IRS може повідомити державний департамент який, як правило, не буде видавати або продовжувати паспорт після отримання такого повідомлення від IRS.

Відповідно до законодавства США як «серйозні правопорушення» визначається податковий борг «несплачений, який має обов'язкову юридичну силу федерального податкового зобов'язання» в розмірі більше 50 тисяч, в тому числі відсотки і штрафи. Граничний розмір у 50 тисяч буде коригуватися щорічно з урахуванням інфляції і вартості життя. Під лімітом мається на увазі не річний період, а загальний податковий борг.

За інформацією, розміщеною на офіційному веб – порталі податкового управління США, деякі податкові борги не відносяться до «серйозної податкової заборгованості», навіть якщо вони відповідають нижчевказаним критеріям:

- Виплачуються своєчасно відповідно до домовленості про розстрочку, заключеної з IRS;
- Виплачуються своєчасно відповідно до Пропозиції про заключення компромісної угоди, прийнятої IRS, або до угоди, заключеної з Міністерством юстиції;
- Для котрих збір належного судового розгляду своєчасно запитується у зв'язку з Levy, щоб стягувати борг;
- Звільнення невинного подружжя від відповідальності (у тому числі, розподіл матеріальної відповідальності і відповідне звільнення від відповідальності).

Роберт Вуд у статті «Податкова служба США отримала право анулювати закордонні паспорти громадян за несплату податків» зазначає, що перед тим як відмовити в паспорті, Державний департамент проведе заявку протягом 90 днів, щоб дозволити платнику:

- Усунути всі помилкові питання сертифікації;
- Повністю сплатити податковий борг;
- Узгодити платіжні альтернативи з IRS.

IRS повідомляє Державний департамент у тому випадку, якщо:

- Податковий борг повністю задоволений або стає юридично не виконуваним;
- Податковий борг більше не має серйозного протермінування;
- Запит є помилковим.

Також, зазначає Роберт Вуд, платник має право подати позов у Податковий суд США або Окружний суд США, якщо не згоден із запитом IRS до державного департаменту.

Для американських платників податків актуальним є питання «Що повинно відбутися, щоб відповідальність за несплату стала особистою?»

Для цього Податкова служба зазначає, що, по-перше, сам платник винен у несплаті податків, і, по-друге, його дії носили зловмисний характер. Оскільки таке рішення залежить від самої Податкової служби, практично в усіх випадках вона покладає особисту відповідальність на платника як власника бізнесу. Якщо винен бухгалтер, який присвоїв суму, яку належало внести до державного бюджету у вигляді податків, то відповідальність лягає на платника, оскільки він повинен був прослідити за правильністю дій свого працівника. Зняти особисту відповідальність податкова інспекція може лише в тих рідких випадках, коли дії підлеглого були непідконтрольні власнику, йому нічого не було про них відомо.

Шеленкова І. у своїй статті «Організація контролю за сплатою податків», зазначає, що податкова інспекція часто не обмежується одним власником, але також притягає до відповідальності інших членів адміністрації - менеджера або бухгалтера. Іноді вона звинувачує навіть того, хто не є штатним працівником компанії, наприклад, адвоката або фінансового консультанта. Визначаючи ступінь вини кожного, Податкова служба виявляє, хто приймав фінансові рішення і підписував чеки, хто направляв рахунки і повинен був звітувати за сплату податків.

Податкове управління США інформує, що найбільш поширене розуміння злого наміру наступне: платник знав або повинен був знати, що податки не сплачені, але нічого не зробили, щоб виправити ситуацію, хоча і не мали наміру обдурити Податкову службу. Інакше кажучи, якщо відповідальність за сплату податків лежить на вас, то їх несплата за визначенням розглядається як зловмисний вчинок.

У режимі «newsroom» офіційного веб – порталу IRS повідомлено, що Податкове управління США у 2019 році оголосило про звільнення від податкового штрафу багатьох платників, які зробили у 2018 році недостатні утримання федерального податку на доходи і щоквартальні сплати

розрахункової суми податку у порівнянні з повною податковою відповідальністю за цей рік.

Податкове управління США, звільняє від штрафу, платника, який сплатив принаймні 85 відсотків його загального податкового зобов'язання протягом року шляхом утримання федерального податку на доходи, щоквартальних виплат розрахункової суми або їх поєднання. Загальний граничний розмір звільнення від податкового штрафу складає 90 відсотків.

Оскільки податкова система США передбачає сплату податків з поточних доходів, платники за законом зобов'язані сплатити більшу частину своїх податкових зобов'язань протягом року, а не в кінці року. Це може бути виконано або шляхом утримання податку із зарплати або пенсійних платежів, або шляхом щоквартальної сплати розрахункової суми податку.

Зазвичай при поданні податкової декларації накладається податковий штраф, якщо протягом року сплачено занадто мало податків. Податковий штраф не застосовується для 2018 року, якщо податкові платежі протягом року відповідають одному з наступних тестів:

- Податкові платежі особи склали не менше 90 відсотків податкових зобов'язань за 2018 рік або
- Податкові платежі особи склали не менше 100 відсотків податкових зобов'язань за попередній рік, в даному випадку за 2017 рік. Однак 100-відсотковий поріг збільшується до 110 відсотків, якщо скоригований валовий дохід платника складає більше 150 000 доларів США або 75 000 доларів США, якщо особа перебуває у шлюбі і подає податкову декларацію окремо.

Тільки з метою звільнення від податкового штрафу сьогоднішня пільга знижує 90-відсотковий поріг до 85 відсотків. Це означає, що платник не повинен платити штраф, якщо він сплатив не менше 85 відсотків від загальної суми податкової відповідальності за 2018 рік. Якщо платник сплатив менше 85 відсотків, він не має права на звільнення від штрафу, і

штраф буде розраховуватися, як звичайно, з використанням 90-відсоткового порогу².

В США дуже велику увагу приділяють суспільній думці щодо необхідності сплати податків та репутації податкової служби серед населення взагалі.

Новицький Є. у статті «Податкова служба США підбиває підсумки податкового сезону» зазначає, що економічна криза і соціалістичний рух «Оссуру» змусив владу взятися за радикалів, які закликають взагалі не сплачувати податки. Подібні екстремісти, серед яких багато іммігрантів, відправляються в тюрму набагато частіше, ніж десятиріччя тому. Воно і зрозуміло: дефіцит держбюджету зростає не по дням, а по часам, і менш за все влада зацікавлена в податкових екстремістах, які знижують надходження в IRS.

В період розквіту американської економіки бути ідейним податковим неплатником було модно. Сьогодні ж будь – яка спроба пояснити ухилення від сплати податків участю в русі Tax Protest Movement закінчується повісткою до суду і тюремним ув'язненням (хоча і короткостроковим у більшості випадків).

Буває, зазначає Новицький Є, що ідейним уклоністам вдається відстояти право на несплату податків у суді. Однак такими людьми, як правило, стають «міські божевільні», у яких взагалі немає грошей і матеріального майна. Зате є фанатичне бажання посперечатися з державою

Дві згадані фрази так сподобались неплатникам, згадує Дубас О. у статті «Подання податкової декларації в США», що деякі користуються ними навіть в офіційному листуванні з IRS. В подальшому, зазвичай, вони про це шкодують. Неповага і поганий гумор Податкова служба не вибачає.

Отже, з вищенаведеного ми бачимо, що США дуже серйозно і прскіпливо відносяться до формування свого бюджету, для чого податковим органам надано широких, майже необмежених, повноважень. Так, США - дуже демократична і толерантна держава, в усьому, окрім податків. І це не в

останню чергу є причиною її процвітання і добробуту. У США всі експерти і видання завжди радять ніколи і ні при яких обставинах не обманювати податкову службу IRS. Незважаючи на неповороткість і бюрократизм цього відомства, воно завжди ідентифікує і карає порушників.

Як казав Бенджамін Франклін: «Невідворотні в цьому житті тільки 2 явища – податки і смерть.» Наприкінці хочу навести декілька яскравих прикладів податкової відповідальності в США, наведених у статтях Довідайтієне І. «Сім важливих речей про податки в США, які повинен знати кожний іммігрант» та Маранжиан С. «Сім податкових непорозумінь, які будуть коштувати вам грошей»:

1. **Річард Хетч** — зірка телевізійного реаліті - шоу Survivor. Після того, як він виграв перший сезон і отримав приз в 1 мільйон доларів, він забув заплатити податки. В результаті актор сів у тюрму на три роки. Потім вийшов і знову повернувся за ґрати.
2. **Леона Хелмслі** — саме їй належить неодноразово повторюване висловлювання про те, що податки сплачують маленькі люди, а не великі корпорації. **Леона Хелмслі** – жінка - бізнесмен і брокер по продажу нерухомості (капітал – 8 мільярдів доларів). На піці кар'єри вона дозволила собі такий вислів: «Ми не сплачуємо податки. Тільки маленькі люди платять податки» (We don't pay taxes. Only the little people pay taxes). За сказане Хелмслі потрапила у тюрму, а також була піддана тотальному аудиту IRS. В податковій декларації вона вказала 4 мільйони доларів, які витратила на ремонт будинку, як бізнес - витрати. Після чого подала до суду на підрядників, які робили ремонт будинку. Процес привернув увагу Податкового управління США, і вона була засуджена до 4 років позбавлення волі.
3. **Уеслі Снайпс** — зірка трилогії «Блейд» — не подав декларацію про доходи в період між 1999 і 2001 роками. За цей час Снайпс заборгував IRS 7 мільйонів доларів. Його засудили до 3 років

позбавлення волі. Уеслі Снайпс – відомий світовому кіноглядачу актор, зірка Голівуду. Податкові органи звинуватили актора в тому, що в період з 1999 по 2001 р. Він не надавав в податковий орган декларації про доходи, а також неправомірно вимагав повернення податку за минулі періоди. Окрім цього, розслідування вказало, що фактично податки Снайпсом сплачені не були – усі направлені на адресу Служби внутрішніх доходів фінансові документи не мали ніякої реальної вартості. В період 2002–2004 рр. Снайпс направи до Казначейства США 4 векселя (bill of exchange), в т. ч. один – на суму 12 млн. дол. На лаві підсудних окрім всесвітньо відомого актора опинились також його податкові консультанти – керівник організації American Rights Litigators Едді Рей Кан і дипломований бухгалтер (certified public accountant, CPA) Дуглас Розайл, які здійснювали підготовку податкової звітності від імені актора. Актору загрожувало до 16 позбавлення волі у тому випадку, якщо його б визнали винним за всіма епізодами. Однак у ході розгляду частина обвинувачень була знята. В результаті актору було визначено: 36 місяців позбавлення волі (по 12 місяців за кожно не подану до податкового органу декларацію на протязі 1999–2001 рр.) з однорічним надзорним строком. Податкові консультанти отримали більші строки: Кан був засуджений до 10 років позбавлення волі, а Розайл – до чотирьох з половиною років.

4. Аль Капоне — найвпливовіший американський гангстер — відправився у тюрму на 7 років за ухилення від сплати податків. Він був звільнений достроково за гарну поведінку і помер через 7 років.

РОЗДІЛ 3 ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА США ТА НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

3.1 Порівняльний аналіз адміністрування прибуткового податку з фізичних осіб у США та податку на доходи з фізичних осіб в Україні

Порівнюємо адміністрування прибуткового податку з фізичних осіб в США та податку на доходи з фізичних осіб в Україні.

1. Основу федерального бюджету США становить податок на доходи фізичних осіб, який забезпечує від 40 до 45% бюджету, у 2018 році – 50%. Податок на прибуток юридичних осіб наповнює федеральний бюджет майже на 6%, відрахування на соціальне забезпечення (для виплати пенсій та на медичне забезпечення пенсіонерів) становлять 34% федерального бюджету; акцизний податок наповнює бюджет на 8% [60, с. 6].

Перше місце по наповненню бюджету України займає податок на додану вартість (38%), друге місце посіли неподаткові надходження (20%). Третє місце розділили податок на доходи з фізичних осіб (11%), податок на прибуток підприємств (11%) та акциз (12%).

Роль податку на доходу фізичних осіб у формуванні державного бюджету США та України представлена на Рисунку 3.1, побудованому автором на основі даних офіційного веб – порталу Міністерства фінансів України та даних, представлених Якубовою В.В. у статті «Податки в Америці».

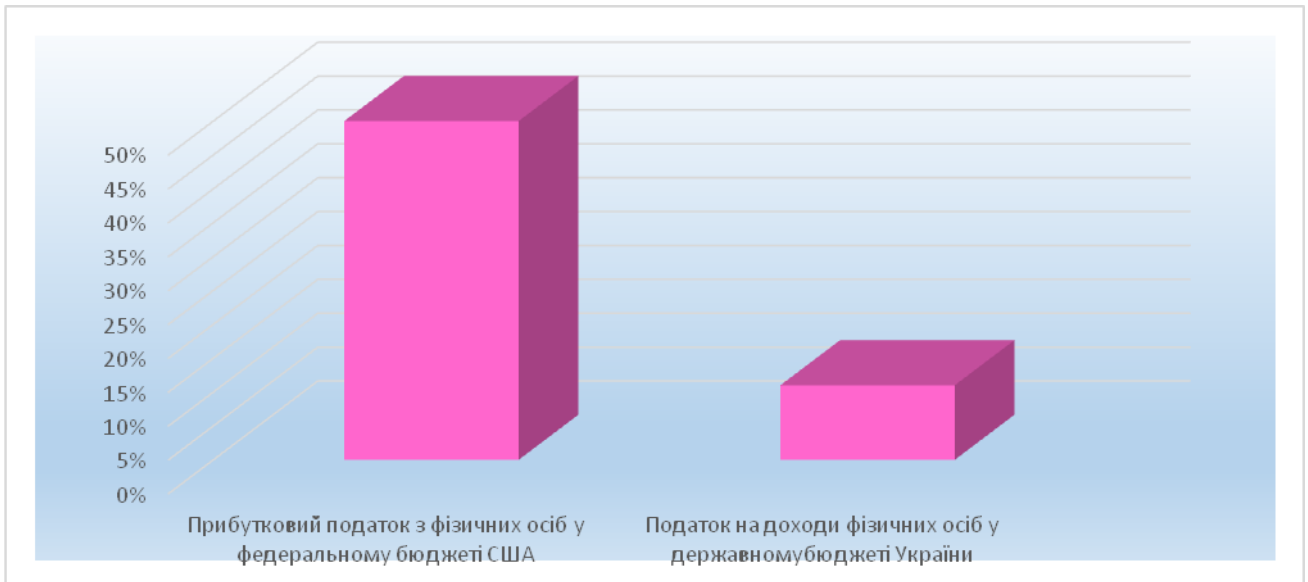

Рис.3.1. Роль податку на доходу фізичних осіб у формуванні державного бюджету США та України

Таким чином, найбільше уваги в податковому законодавстві США приділяють адмініструванню прибуткового податку з фізичних осіб, оскільки він має бюджетоутворюючу та визначальну роль у формуванні федерального бюджету. Функціонування усієї податкової системи формується виходячи з його адміністрування. Друге місце за важливістю приділено вирахуванням на соціальне забезпечення, які іноді розглядають разом з прибутковим податком. ПДВ в США є місцевим податком, який не відіграє бюджетоутворюючу роль.

Бюджетоутворюючу роль для України відіграє податок на додану вартість. Його адмініструванню приділяється значна увага та ресурси. Друге місце посідає податок на доходи фізичних осіб. Але слід зауважити, що для України, на відміну від США, відсутні так і значні розбіжності у бюджетоутворюючих функціях цих податків. Податок на доходи відіграє також значну роль.

2. У США наявне загальне та суцільне декларування доходів громадянами. Кожний, хто має легальне право працювати на території США і мав дохід протягом року, зобов'язаний надати до федеральних податкових органів повну інформацію про свої доходи і податки. Конкретно це

стосується сплати федерального податку на доходи, правильність і своєчасність сплати якого повністю покладено на платника.

При заповненні річної декларації про податок на доходи і її відправці в IRS обов'язково треба додати певні сторінки від всіх форм W-2 (довідка від роботодавця про отримані доходи та сплачені податки).

В українському законодавстві відсутня норма щодо суцільного декларування доходів. Відповідно до п. 179.2 ст. 179 розділу IV Податкового кодексу України обов'язок платника податку щодо подання податкової декларації вважається виконаним, якщо він отримував доходи при нотаріальному посвідченні договорів за якими був сплачений податок, або доходи від податкових агентів, або доходи, які оподатковуються за нульовою ставкою.

Також підтвердні всі підтвердні документи, на відміну від США, подають не разом з декларацією, а тільки у разі запиту податкового органу.

3. У США частково оподатковуються пенсії та допомога із соціального страхування. В Україні відсутнє оподаткування пенсій та соціальних допомог.

4. І в США, і в Україні кожний платник податків має право на ряд знижок і відрахувань із свого валового доходу перед нарахуванням податку. Перш за все, існують так звані персональні відрахування. Окрім персональних відрахувань, платники податків мають право робити ряд цільових знижок зі свого доходу, який підлягає оподаткуванню [62, с. 6].

Різниця полягає в переліку статей. Так, в американському законодавстві на відміну від українського, наявна така стаття відрахувань як частина виплат відсотків за споживчим кредитом. В Україні на відміну від Америки, наявна така стаття відрахувань як витрати на здобуття освіти. Тобто наявне стимулювання споживання в Америці та стимулювання соціальних гарантій права на освіту в Україні.

Орім того, в США застосовуються податкові пільги: особисті пільги та пільги на залежних осіб. Особиста пільга у 2015 р. складала 4000 за особу.

Тобто самотня особа може застосовувати одну пільгу, подружжя – дві пільги. Пільги на залежних осіб – це пільги, які платник може застосувати, якщо існують особи, котрі залежать від такого платника (ними можуть бути діти, старші батьки) [58, с. 5].

В Україні є аналог податкових пільг США – податкова соціальна пільга, яка застосовується відповідно до пп.169.4.1 п.169.4 ст.169 Податкового кодексу України до заробітної плати особи, якщо її розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень.

На відміну від України, податкові пільги в США застосовуються незалежно від фінансового стану платника.

5. В США застосовують прогресивну ставку податку від 10% до 37% в залежності від суми річного доходу. В Україні застосовують дві основних ставки податку: 5% (спадкування та дарування, продаж рухомого та нерухомого майна та деякі ніші випадки) та 18%.

На відміну від України, частка сплачуваного прибуткового податку підвищується із зростанням доходу. В Україні ставка податку на доходи є загальною та рівною для всіх.

Окрім того, на відміну від України, вся система оподаткування в США є прогресивною, тобто застосовується складна прогресія. Це означає, що оподатковуваний дохід платника поділяється на податкові розряди. Кожен такий розряд існує самостійно та обкладається окремо за своєю ставкою, яка не залежить від загального розміру оподаткованого доходу.

Розряди платників податків (відсутні в Україні): неодружений; одружений та подає декларацію разом з подружжям; одружений та подає декларацію окремо від подружжя; голова домогосподарства.

Таким чином, адміністрування прибуткового податку в США є багато складнішою.

6. Кожний роботодавець в США в рамках податкового звіту за кожен рік повинен надавати кожному працівнику офіційну інформацію про його доходи і податки у компанії – тобто працівник отримує заповнену форму W-2 по пошті до 1 лютого наступного року.

Для роботодавців в Україні такий обов'язок відсутній. У громадян України згідно із Законом України «Про інформацію» є право на отримання такої інформації, а от саме обов'язок роботодавця надавати найманим працівника подібні довідки суцільним методом відсутній.

7. Податкова декларація за попередній рік у США подається починаючи з 1 січня. Термін подання декларації – 15 квітня для фізичних осіб. Термін подання декларації для фізичних осіб в Україні – 1 травня.

Отже, строки подання податкової декларації для фізичних осіб в США коротші, ніж для платників податків в Україні.

8. Система подання податкових декларацій в США дворівнева, оскільки США є федеративною державою і рівень самостійності штатів і їх власна роль у формування бюджетів штатів є досить високими. Тобто податкова декларація подається не тільки на федеральному рівні, але й на рівні штату.

В Україні система подання податкових декларацій є однорівнева оскільки Україна є унітарною.

9. Сайт Податкового управління США пропонує декілька порад <https://www.irs.gov/tax-professionals/choosing-a-tax-professional> по обранню податкового консультанта і у них навіть є база даних для пошуку найближчого консультанта, який уповноважений складати, подавати і обробляти електронні форми для Податкового управління США. В залежності від обраної організації і характеру послуг, платнику доведеться платити за послуги. Окрім того, в кожному штаті є не менш ніж один податковий консультант, який представляє незалежну від Податкового управління США організацію. Більшість платників податків мають можливість готувати і подавати безкоштовно декларацію про податок на доходи, користуючись комерційними програмами обробки податкової

документації, доступ до яких можна отримати на веб-сайтах IRS.gov або www.usa.gov. Тобто під можливістю подати декларацію безкоштовно в США розуміють можливість подання податкової декларації через безоплатний електронний сервіс на сайті податкової служби.

На сайті Державної податкової служби України також наявний електронний сервіс який передбачає безоплатне подання податкової декларації. Зате, на відміну від США, наявні функції саме Державної податкової служби по консультуванню платників, витрати на які несе держава. На відміну від Податкового управління США, на Державну податкову службу покладено обов'язок безоплатного консультування платників податків з усіх питань податкового законодавства.

Добровольці, підготовані Податковою службою США (IRS), у масштабах всієї країни пропонують безоплатну допомогу в підготовці та поданні податкових декларацій. «Програма надання безповоротної допомоги з питань прибуткового оподаткування» (VITA) розрахована на платників податків з низьким рівнем доходу, а «Програма консультацій з питань оподаткування для людей похилого віку» (TCE) призначена для надання безповоротної допомоги платникам податків у віці 60 років і більше.

В Україні, на відміну від США, платників податків саме Державна податкова служба, а не добровольці, консультує усіх без винятку платників податків незалежно від їх віку та фінансового стану, з усіх без винятку питань оподаткування.

10. Більшість платників оподатковуються за системою «Pay-As-You-Go». Це означає, що їхній індивідуальний прибутковий дохід оподатковується автоматично з кожної заробітної плати та перераховується до податкового органу. В Україні аналогом цієї системи є система утримання та сплати податку податковим агентом[58, с. 5].

11. Штраф за несвоєчасну сплату прибуткового податку з фізичних осіб в США, як правило, складає 0,5% від несплачених податків (за кожний місяць). Він також може досягати 25% від суми несплачених податків. Якщо

штрафи застосовуються несвоєчасне подання декларації і прострочення сплати податків, максимальна сума, нарахована за ці два штрафи, може бути 5 відсотків на місяць.

В Україні, згідно із п.120.1 ст.120 Податкового кодексу України, неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Тобто в податковому законодавстві США на відміну від податкового законодавства України передбачена різна відповідальність за неподання і несвоєчасне подання. Відповідальність за неподання є серйознішою, бо передбачає штраф у розмірі 5% за місяць.

12. У зв'язку із тим, що місією Податкового управління США (IRS) є забезпечувати якісне обслуговування американських платників податків, допомагаючи їм розуміти і виконувати свої податкові зобов'язання, сумлінно і справедливо проводячи в життя податкове законодавство, на офіційному веб – порталі Податкового управління США наявні відеоролики «Відеоматеріали про податкову відповідальність». Наведемо уривок тексту. «Сьогодні ми обговоримо важливу інформацію про ваші правові обов'язки як платника податків в США. Цей відеозапис містить інформацію про те, чому добровільна і своєчасна сплата податків слугує вашим інтересам, які наслідки несплати податків і куди можна звернутись за допомогою та додатковою інформацією. Почнемо з вашої відповідальності по сплаті прибуткового податку в США. Можливо, ви часто задаєте собі питання: «Чому я повинен сплачувати податки?». Передусім, ви повинні сплачувати податки тому, що такі закони США. Якщо ви не подали податкові декларації і не сплатили податки, то ви можете бути притягнутим цивільної і кримінальної

відповідальності. По – друге, як мешканець США ви щоденно користуєтесь різним послугами. Ці послуги не були б можливі, якщо у держави не було коштів, отриманих в якості податків.

Подібна соціальна реклама застосовується вже багато десятиріч. До появи Інтернету – по радіо та на плакатах. Культурі сплати податків в США приділяється дуже багато уваги, щоб громадяни розуміли, що їх добробут не може бути відокремленим від добробуту держави.

На відміну від США, в Україні подібна пропаганда відсутня.

3.2 Порівняльний аналіз адміністрування внесків на соціальне страхування у США та єдиного соціального внеску в Україні

Другим за значенням як для України, так і для США, є податок на соціальне страхування, який є джерелом для виплати пенсій та соціальних допомог. В адмініструванні цього внеску в США є як багато спільних рис, так і відмінностей.

1. Як для США, так для України, єдиний соціальний внесок є федеральним платежем, так як соціальні гарантії для населення є функцією насамперед держави, а не місцевих адміністрацій.
2. Як в США, так і на Україні платники сплачують щоквартально певну розрахункову суму податку на соціальне страхування протягом податкового року.
3. Як на Україні, та і в США за несплату або несвоєчасну сплату податку на соціальне страхування передбачена відповідальність у вигляді штрафу. Але, на відміну від України, де відповідальність передбачена за несплату або несвоєчасну сплату у будь – якому розмірі, в США платники не несуть відповідальності, якщо сума їх заборгованості по сплаті податку після вирахування податків, утриманих із заробітної лати, і пільгових заліків не перевищує 1000 доларів США, а також якщо вони сплатили як мінімум найменшу з

наступних двох сум: 90% суми податку за поточний рік або 100% суми податку, вказаної в податковій декларації за попередній рік.

4. У США податок на соціальне страхування він стягується в рівних частинах з робітників, наймодавців та підприємців. Це означає, що підприємець сплачує за кожного зайнятого в нього на підприємстві суму, яка дорівнює розміру податку, що стягується з даного робітника[68, с.6]. У 2019 податок на соціальне страхування утримується за ставкою 6,2 % на перші 132 900 доларів США сплаченої заробітної плати як з роботодавця, так і з найманого працівника.

На Україні Відповідно до п. 1 частини першої ст. 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» із змінами та доповненнями платниками єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є роботодавці. Він сплачується у розмірі 22% від нарахованої заробітної плати у розмірі, не нижчому за мінімальний.

Тобто на Україні, на відміну від США, усе навантаження зі сплати єдиного внеску несе роботодавець. Окрім того, розмір податку на соціальне страхування в США є значно нижчим. Таким чином, США стимулюють і роботодавців і найманих працівників до виплати «білої» заробітної плати. Такі міри у поєднанні із суворим контролем дають свої результати і рівень виплат зарплат у конверті у США є найнижчим у світі.

5. У США, на відміну від України, є податок у фонд Медикер (Medicare). Medicare — це програма для забезпечення доступного догляду в лікарнях для бідних і літніх людей. Medicare (медичний податок) забезпечує доступну медичну допомогу для тих, у кого немає страховки, и для малозабезпечених. Сплачується пропорційно роботодавцем і найманим працівником по 1,45% від заробітної плати.

В Україні відсутній спеціальний збір на загальнообов'язкове медичне страхування. Також безоплатна державна медична допомога забезпечується для всіх громадян незалежно від їх віку та фінансового стану.

В цілому, і у США, і в Україні система адміністрування податку на соціальне страхування дуже схожа, оскільки і тою, і іншою державою надаються соціальні гарантії громадянам, які потребують значних і рівномірних надходжень

Відмінність полягає у відсутності в Україні пропорційної системи сплати єдиного соціального внеску роботодавцем і найманим працівником.

3.3 Порівняльний аналіз методів визначення податкових зобов'язань, електронного сервісу та відповідальності платників у США та Україні

Визначення податкових зобов'язань недобровільно, тобто державною, здійснюється у США за допомогою аудиту. Аудит податковим управлінням США – це перевірка (розгляд) рахунків і фінансової інформації організації або фізичної особи для того, щоб забезпечити правильність звітності про інформацію і відповідність цієї звітності податковому законодавству, а також правильність суми податку, вказаного у податковій декларації. Порівняємо методи визначення податкових зобов'язань у США та Україні.

1. Згідно п.1 Розділу III Порядку формування плану – графіка проведення документальних планових перевірок, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 02.06.2015 року №524, до розділів I, II плану-графіка включаються платники податків реального сектору економіки, які провадять фінансово-господарську діяльність, сплачують податки та взяті на облік в контролюючих органах як платники податків за основним місцем обліку, або щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, або які знаходяться у стані зміни свого місцезнаходження [70,с.4]. Тобто до плану графіку включаються виключно юридичні особи та фізичні особи – підприємці. Платники

податків, не зареєстровані як фізичні особи – підприємці, не можуть бути включеними до плану графіку перевірок.

В США при плануванні проведення перевірки рішення про проведення того чи іншого контрольного заходу приймається з урахуванням необхідності найефективнішого інвестування ресурсів IRS для акумулювання якнайбільших податкових доходів. Окрім того, через наявний у США обов'язок щодо суцільного декларування доходів громадянами, для проведення перевірки можуть бути відібрані як підприємства та фізичні особи – підприємці, так і платники податків, не зареєстровані як фізичні особи – підприємці. Це надає податковим органам ширші можливості для контролю повноти та своєчасності сплати податків.

2. В США, на відміну від України, існує метод випадкового відбору і комп'ютерного скринінгу – іноді податкові декларації об'єднуються виключно на основі статистичної формули. Порівнюється податкову декларацію платника з «стандартними» аналогічними податковими деклараціями. Результати перевірки вносяться до програми для коригування методів відбору.
3. В США, на відміну від України, є такий тип перевірки як «Compliance check» — це перевірка (review), з тим щоб переконатися, що організація, яка повинна вести облік і виконувати вимоги по наданню інформації, виконує свої обов'язки. Фактично подібні перевірки — це не спосіб визначити податкові зобов'язання самому працедавцю, а скоріше можливість налагодити діалог з працедавцем і допомогти йому дотримуватись податкового законодавства у частині ведення звітності. Санкції за відмову не передбачені, але Служба вправі ініціювати повноцінну податкову перевірку в даному випадку. Платник може відмовитись від участі в ній. Оскільки цей вид контролю не є перевіркою, загальне правило про одноразову перевірку по конкретному періоду не

діє і IRS може здійснювати compliance check всякий раз, як того будуть вимагати обставини.

4. Слід зауважити, що податкові органи у США мають ширші, ніж в Україні, права на отримання інформації від третіх осіб про об'єкти оподаткування платників податків. Так, податківці безперешкодно отримують інформацію від банків, брокерських компаній про доходи та від будь-яких інших сторін, які виплачують гроші конкретній особі, нараховані відсотки на суми депозитних вкладів, про підозрілі діяльність і операції, нелогічні чеки, часте відкриття депозитів тощо.
5. Законодавством США, на відміну від українського законодавства, встановлено більші терміни давності для зберігання підтвердних документів платниками, а саме у випадку неподання декларації, подання зі свідомим обманом або поданням з не вказаним доходом у розмірі більше 25% термін зберігання документів, а отже і аудиторської перевірки, не обмежено. Українське законодавство передбачає термін давності щодо зберігання підтвердних документів, а отже і проведення перевірки, протягом 1095 днів.

Порівняємо відповідальність за порушення податкового законодавства в Україні та США.

1. За порушення податкового законодавства в Україні передбачено фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність. «Так у ст.212 Кримінального кодексу України передбачено відповідальність за умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах.

Кваліфікація, санкції та відповідальність за ст. 212 Кримінального кодексу України представлені у Таблиці 3.1, побудованій автором на основі Кримінального кодексу України.

Таблиця 3.1

Кваліфікація, санкції та відповідальність за ст. 212 Кримінального кодексу України

Норма Кримінального кодексу	Граничний розмір суми несплати податків для притягнення до відповідальності, грн.	Основне покарання	Обов'язкове додаткове покарання
Ч.1 ст.212	960 500	штраф від 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51000 грн.) до 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян(85000грн.)або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.	
Ч.2 ст.212	2 881 500	штраф від 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (85000грн.) до 7000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (119000 грн.).	позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.
Ч.3 ст. 212	4 802 500	Штраф від 15000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (255 000 грн.) до 25000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (425 000 грн.).	позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 + конфіскація майна.

Також слід звернути увагу на особливість звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення злочину передбаченого ст.212 КК України. Відповідно до ч.4 ст. 212 КК України особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня). Цей момент визначений п. 14 ч. 1 ст.3 Кримінального процесуального кодексу України, відповідно для якого притягнення до кримінальної відповідальності – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Таким чином, слід зауважити, що в законодавстві України відсутня кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків у вигляді позбавлення волі.

В американському законодавстві така відповідальність наявна. Спроба ухилитись від сплати податків, подання фальшивої декларації або іншого документу з метою приховування доходів, підробка акцизних марок караються штрафами та/або позбавленням волі на строки від 1 до 5 років.

2. В американській правовій доктрині і судовій практиці напрацьовано ряд положень, які забезпечують розслідування справ про податкові злочини. Визнано, що у справах про оподаткування підозрюваний не вправі посилатись на 5-у поправку до Конституції США, яка надає йому можливість відмовитись від дачі свідчень, якщо це призводить до к "самозвинувачення". На відміну від американського законодавства, згідно із ст. 63 Конституції України особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо

себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

3. На відміну від українського законодавства, податкове законодавство США передбачає можливість відмови державного департаменту у видачі або продовженні паспорту, якщо у платника є податкова заборгованість, яка перевищує 50 тисяч.

3.4 Рекомендації щодо основних напрямів та засад реформування податкової систем України

В результаті аналізу податкової системи США можна зробити наступні висновки щодо основних напрямів та засад реформування податкової системи України.

1. Надання ширших повноважень податковим органам, щодо можливості проведення аудиторських перевірок платників податків, а саме.

Розглянемо необхідність введення вищевказаного напрямку реформування податкової системи на прикладі аналізу рішень Судів України та США у справах щодо податкових спорів.

Проаналізуємо статистику вирішення справ за податковими спорами Судами України.

Проаналізуємо результати діяльності Державної податкової служби України щодо врегулювання податкових рішень та оскарження податкових спорів щодо рішень Податкових органів у судовому порядку у 2019 році.

За інформацією Департаменту правового забезпечення Державної податкової служби, розміщеної на офіційному веб – порталі Державної податкової служби, протягом січня – грудня 2019 року судами розглянуто 18 400 справ на суму 81,5 млрд. грн., з них: на користь органів ДПС (ДФС) – 10 900 справ (у т.ч. немайнові спори) на суму 59,5 млрд. грн., що складає 59,2 відс. від кількості та 73 відс. від суми розглянутих судами справ, та на

користь платників податків – 7 500 справ на 22 млрд. грн. (або 40,8 відс. від кількості та 27 відс. від суми розглянутих справ).

Статистику рішень судів України у справах щодо вирішення податкових спорів у 2019 році представлено у Таблиці 3.2, побудованої автором на основі даних, наведених Державною податковою службою на офіційному веб – порталі.

Таблиця 3.2

Статистика рішень судів України у справах щодо податкових спорів у 2019 році

Рішення судів України у справах щодо податкових спорів у 2019 році	Вирішено на користь Державної податкової служби	Вирішено на користь платників податків	Усього
Кількість справ, штук	10900	7500	18400
Сума справ, млрд. грн.	59,5	22	81,5
Частка у відсотках від кількості	59,2	40,8	100
Частка у відсотках від суми	73	27	100

Порівняльний аналіз статистики судів України у справах щодо податкових спорів у 2019 році наведено на Рисунку 3.2, побудованому

автором на основі даних, наведених Державною податковою службою на офіційному веб – порталі.

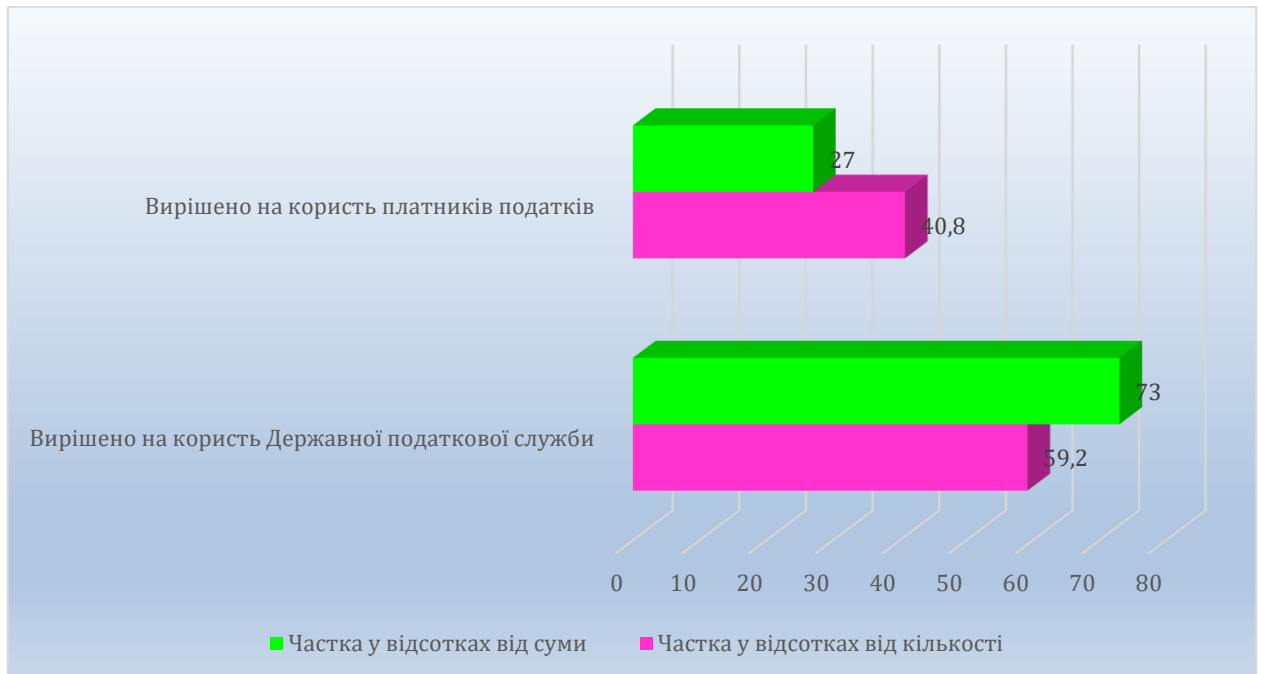

Рис.3.2. Порівняльний аналіз статистики судів України у справах щодо податкових спорів у 2019 році

Слід відзначити високі показники Державної податкової служби України у вирішенні спорів у судовому порядку, але все ж частка рішень суду на користь платників податків за кількістю (40,8%) та за сумою (27%) все ж є дуже значною і вимагає пошуку методів щодо її зниження.

Проаналізуємо статистику вирішення справ за податковими спорами Податковим судом США. Як відмітив у своїй статті «Короткий огляд процедури розгляду судових податкових спорів по праву США» Капкаєв А.А., Податковий суд США розглядає близько 30 000 справ у рік. При цьому тільки 4% платників податків, які звернулись до суду, виграють справу, тобто 96%, або 28 800 справ, розглядається на користь Податкового управління США.

Статистика розгляду справ Податковим судом США наведена у Таблиці 3.3, побудованій автором на основі даних, наведених Капкаєвим А.А. у статті «Короткий огляд процедури розгляду судових податкових спорів по праву США».

Таблиця 3.3

Статистика розгляду справ Податковим судом США

Середня кількість розглянутих Податковим судом США справ у рік	Кількість справ, вирішених на користь Податкового управління США	Кількість справ, вирішених на користь платників податків
30 000	28 800	1 200

Порівняльний аналіз статистики розгляду справ Податковим судом США представлено на Рисунку 3.3, побудованому автором на основі даних, наведених Капкаєвим А.А. у статті «Короткий огляд процедури розгляду судових податкових спорів по праву США»

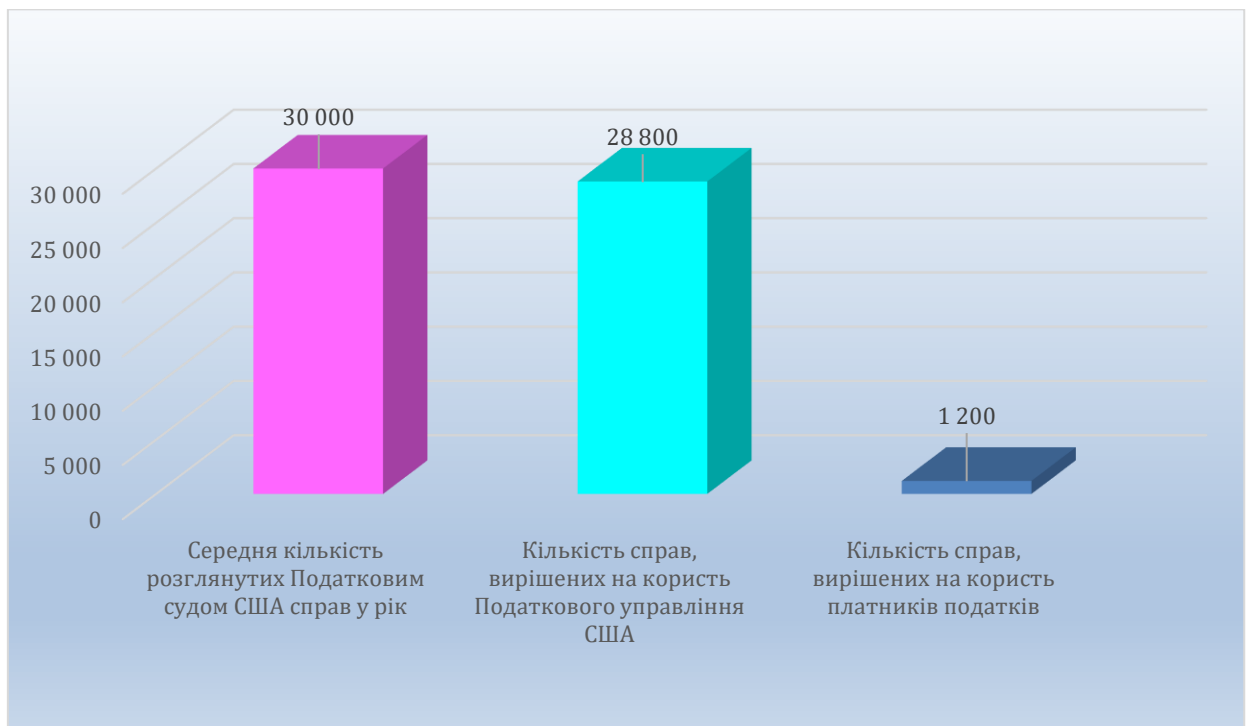

Рис. 3.3 Порівняльний аналіз статистики розгляду справ Податковим судом США

Таким чином, ми бачимо, що рішення у переважній кількості справ, а саме у 96 % кількості випадків, приймаються Податковим судом США на користь Податкового управління США, і лише у 4% випадків на користь платників податків. Причиною цього є те, що податкові органи США мають широкі повноваження, як наслідок мають більші можливості для уважного і досконального збирання і вивчення доказової бази, прискіпливого і виваженого проведення аудиторських перевірок та ретельної підготовки до судового процесу.

Таким чином, виходячи із вище викладеного, пропоную наступні міри по розширенню повноважень державної податкової служби:

- надання можливості внесення до плану - графіка платників податків, які не є фізичними особами – підприємцями;
- надання можливості проведення відбору платника для проведення перевірки методом випадкового відбору, у тому числі в результаті комп'ютерного скринінгу;
- внесення до податкового законодавства можливості проведення перевірок типу «Compliance check» з тим щоб переконатися, що організація, яка повинна вести облік і виконувати вимоги по наданню інформації, виконує свої обов'язки, на яку не поширюється правило щодо не повторюваності за один і той самий період з одного і того ж питання;
- збільшити терміни давності щодо проведення перевірок та зберігання первинних документів;
- розширити повноваження податкових органів щодо можливості отримання податкової інформації, у тому числі від банків, інших фінансових установ і третіх сторін.
- Унеможливлення відмови платника від дачі показань у справах з оподаткування шляхом внесення змін до відповідних законодавчих актів.

2. Передбачення можливості відмови у видачі, заміні чи продовженні закордонного паспорту за наявності податкового боргу.

Розглянемо актуальність запропонованої міри за допомогою аналізу податкового боргу в Україні. Динаміку податкового боргу у мільярдах гривень протягом 2019 року наведено на Рисунку 3.4, побудованому автором на основі даних, наведених Державною податковою службою на офіційному веб – порталі.

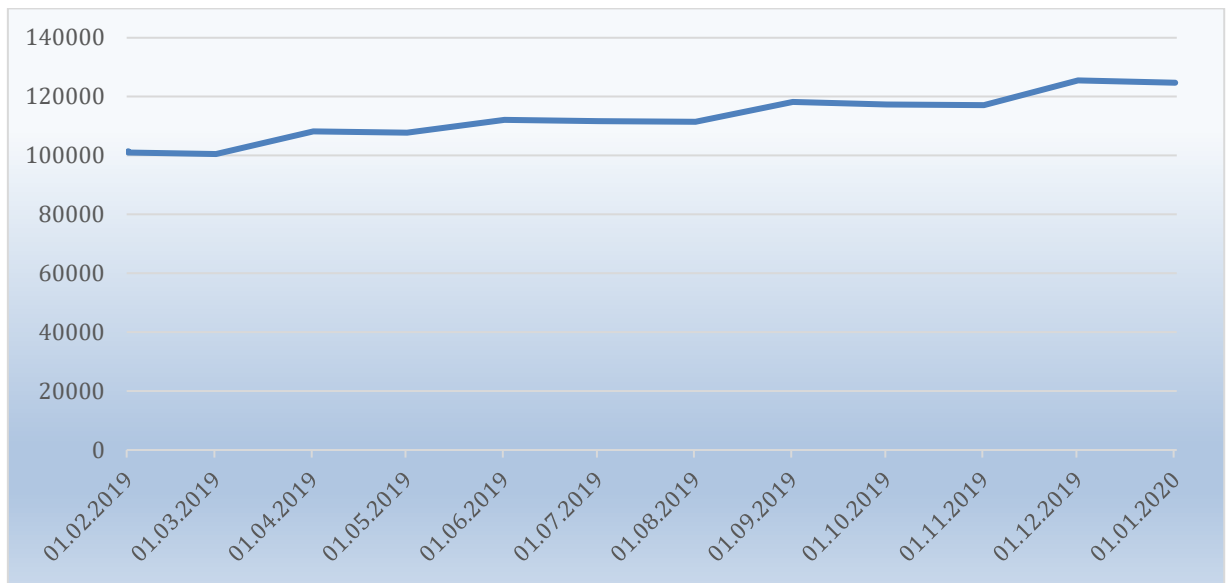

Рисунок 3.4. Динаміку податкового боргу гривень протягом 2019 року, млн. грн.

Таким чином, згідно із даними, наведеними на офіційному веб – порталі Державної податкової служби, податковий борг має негативну динаміку і зростає протягом року із 101469,6 млн. грн. станом на 01.02.2019 року до 124705,4 млн. грн. на 01.01.2020 року.

Розглянемо роль податкового боргу у дохідній частині державного бюджету України на 2019 рік.

Порівняльний аналіз динаміки податкового боргу у дохідній частині державного бюджету України на 2019 рік представлено у Таблиці 3.4,

побудованої автором на основі даних, наведених на офіційних веб – порталах Міністерства фінансів України та Державної податкової служби.

Таблиця 3.4

Порівняльний аналіз динаміки податкового боргу у дохідній частині державного бюджету України на 2019 рік, млн. грн.

Доходи бюджету	Витрати бюджету	Дефіцит бюджету	Податковий борг на 01.02.2019р.	Податковий борг на 01.01.2020р.
1026131,8	1112130,0	-89989,3	101469,6	124705,4

Тобто ми бачимо, що частка податкового боргу у доходах державного бюджету на 2019 рік складає 9,89% станом на 01.02.2019 року та 12,15% станом на 01.01.2020 року.

Динаміку частки податкового боргу у дохідній частині державного бюджету на 2019 рік представлено на Рисунку 3.5, побудованому автором на основі даних, наведених на офіційних веб – порталах Міністерства фінансів України та Державної податкової служби.

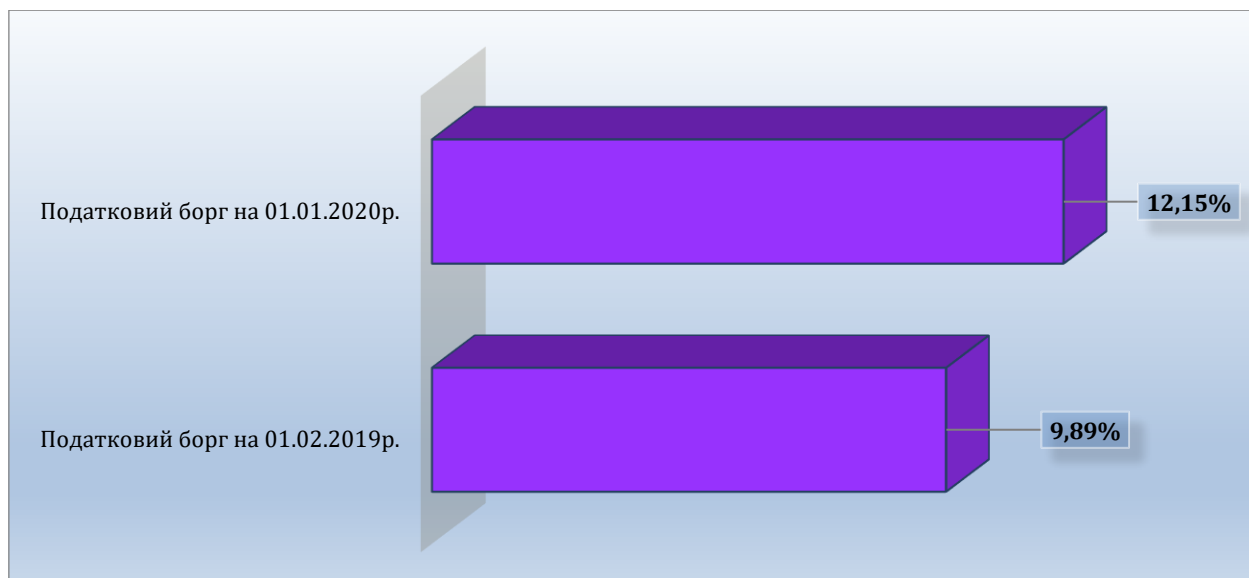

Рис. 3.5. Динаміка частки податкового боргу у дохідній частині державного бюджету на 2019 рік

Виходячи з аналізу вищенаведених показників, можна сказати, що при погашенні 72% (або 89989,3 млн. грн.) Україна закінчила б податковий 2019 рік без дефіциту.

Отже, можна зробити висновок щодо необхідності міри щодо передбачення можливості відмови у видачі, заміні чи продовженні закордонного паспорту за наявності податкового боргу.

3. Передбачення кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків у значних розмірах у вигляді позбавлення волі.
4. Відміна фінансової та адміністративної відповідальності за несвоєчасну сплату податків у дрібних сумах а також у випадках, якщо сплачена частка перевищу 90% суми.
5. Підвищення податкової культури та сумлінного ставлення до добровільної сплати податків шляхом проведення компаній та заходів з популяризації сплати податків через роз'яснення джерел формування дохідної та напрямків використання витратної частин бюджету та відповідальності за несплату податків.
6. Проведення низки дієвих заходів для боротьби з корупцією в особливо великих розмірах.

ВИСНОВКИ

В результаті аналізу та порівняння податкових систем України та США можна зробити наступні рекомендації щодо реформування податкової системи України:

- 1) Надання ширших повноважень податковим органам, а саме щодо можливості проведення аудиторських перевірок платників податків, а саме:
  - надання можливості внесення до плану - графіка платників податків, які не є фізичними особами – підприємцями;
  - надання можливості проведення відбору платника для проведення перевірки методом випадкового відбору, у тому числі в результаті комп'ютерного скринінгу;
  - внесення до податкового законодавства можливості проведення перевірок типу «Compliance check» з тим щоб переконатися, що організація, яка повинна вести облік і виконувати вимоги по наданню інформації, виконує свої обов'язки, на яку не поширюється правило щодо неповторюваності за один і той самий період з одного і того ж питання;
  - збільшити терміни давності щодо проведення перевірок та зберігання первинних документів;
  - розширити повноваження податкових органів щодо можливості отримання податкової інформації, у тому числі від банків, інших фінансових установ і третіх сторін.
- 2) Унеможливлення відмови платника від дачі показань у справах з оподаткування шляхом внесення змін до відповідних законодавчих актів.
- 3) Передбачення можливості відмови у видачі, заміні чи продовженні паспорту за наявності податкового боргу.
- 4) Передбачення кримінальну відповідальність за ухилення від сплати податків у значних розмірах у вигляді позбавлення волі.

5) Відміна фінансової та адміністративної відповідальності за несвоєчасну сплату податків у дрібних сумах а також у випадках, якщо сплачена частка перевищу 90% суми.

6) Підвищення податкової культури та сумлінного ставлення до добровільно сплати податків шляхом проведення компаній та заходів з популяризації сплати податків через роз'яснення джерел формування дохідної та напрямків використання витратної частин бюджету та відповідальності за несплату податків.

7) Проведення низки дієвих заходів для боротьби з корупцією в особливо великих розмірах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України №2755 – VI від 02.12.2010 року зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]/Верховна рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» №2464 – VI від 08.07.2010 року зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]/Верховна рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
3. Кримінальний кодексу України №2341 – III від 05.04.2001 року зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]/Верховна рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Положення про Державну податкову службу України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України №227 від 06.03.2019р. [Електронний ресурс]/Державна податкова служба України - Режим доступу: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/pologennya/>
5. Доходи державного бюджету України у 2017 – 2019 рр. [Електронний ресурс]/Міністерство фінансів України - Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2017/>
6. Лучковська С.І. Фінансове право: Навчальний посібник /Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]/С.І. Лучковська // -К.: КНТ. 2010. - 296с. - Режим доступу: https://pidruchniki.com/1584072021894/pravo/finansove_pravo
7. Бандурка О.М. Фінансове право: Підручник [Електронний ресурс]/О.М. Бандурка., О.П. Гетманець//Х. : Екограф, 2015 – 500 с. - Режим доступу: https://www.studmed.ru/bandurka-o-m-getmanec-o-p-red-ri-f-nansove-pravo_848766c7322.html

8. Веприняк Д.М. Фінансове право: Підручник [Електронний ресурс]/Д.М.Веприняк, А.Ю.Нашинець – Наумова // К.: Центр учбової літератури, 2008. – 168 с. - Режим доступу: https://www.studmed.ru/veprinyak-d-m-nashinec-naumova-a-yu-f-nansove-pravo_ae46d391197.html
9. Касьяненко Л.М. Фінансово – правовий процес: Монографія [Електронний ресурс]/Л.М. Касьяненко//НДІ фінансового права. — К.: Алерта, 2012. — 334 с. – Режим доступу: https://www.studmed.ru/zb-nik-naukovih-prac-naukovo-dosl-dnogo-nstitutu-f-nansovogo-prava-za-2012-r-k_c5926d2a831.html
10. Білецька Г.М. гармонізація податкового законодавства: українські реалії: Монографія [Електронний ресурс]/Г.М. Білецька, М.В. Кармаліта, М.О. Куц// - К.: Алерта, 2012. – 222 с. – Режим доступу: https://www.studmed.ru/b-lecka-g-m-karmal-ta-m-v-kuc-m-o-ta-n-garmon-zac-ya-podatkovogo-zakonodavstva-ukra-nsk-real-_59feb929a72.html
11. Цимбалюк А.В. Податкове право: Електронний посібник [Електронний ресурс]/А.В.Цимбалюк, Ю.І. Аністратенко//м. Ірпінь, Кафедра фінансового права - 2008р. - 180 с. Режим доступу: https://www.studmed.ru/cimbalyuk-a-v-an-stratenko-yu-podatkove-pravo_72d1bd5607d.html
12. Кузнецов В. Чому плани по реформуванню податкової системи вселяють оптимізм [Електронний ресурс]/В.Кузнецов//dsnews.ua – 16.10.2019р. – 1с.- Режим доступу: <https://www.dsnews.ua/economics/pochemu-plany-po-reformirovaniyu-nalogovoy-sistemy-vselyayut-16102019190000>
13. Зоркус М. Податки в США [Електронний ресурс]/М. Зоркус//Хабр – 04.06.2012р. – 7с. - Режим доступу: <https://habr.com/ru/post/144820/>
14. Якубова В.В. Податки в Америці [Електронний ресурс]/В.В. Якубова//Податки у світі – 20.01.2019р. – 10с. Режим доступу: <http://worldtaxes.ru/nalogi-v-ssha/>

- 15.Золотов П. Податки в США: плата за цивілізацію [Електронний ресурс]/П. Золотов//ВістіЕкономіка – 31.03.2018р. – 11с. - Режим доступу: <https://www.vestifinance.ru/articles/99685>
- 16.Борщ Ю. Оподаткування в США [Електронний ресурс]/Ю. Борщ//United Law Company – 12.11.2018р. – 20с. - Режим доступу: <http://united.org.ua/оподаткування-в-сша>
- 17.Довідайтієне І. Сім важливих речей про податки в США, які повинен знати кожний іммігрант [Електронний ресурс]/І. Довідайтієне//Forum Daily – 27.09.2018р. – 15с. - Режим доступу: <https://www.forumdaily.com/sem-vazhnyx-veshhej-o-nalogax-v-ssha-kotorye-dolzhen-znat-kazhdyj-immigrant/>
- 18.Дубас О. Подання податкової декларації в США [Електронний ресурс]/О. Дубас//Моя Америка – 12.02.2017р. – 19с. - Режим доступу: <https://olegblog.com/tax-return/>
- 19.Подання звітності в США – 2018 рік [Електронний ресурс]/UNITED US COMPANY – 24.01.2018р. – 5с. - Режим доступу: <https://www.companyonline.us/2018/01/24/us-tax-filings/>
- 20.Як отримати повернення податків [Електронний ресурс]/mognovse – 13.05.2016р. – 5с. - Режим доступу: <http://mognovse.ru/vyg-instrukciya-po-zapolneniyu-formi-1040-nr-ez-na-vozvrat-fed.html>
- 21.Маранжиан С. Сім податкових непорозумінь, які будуть коштувати вам грошей [Електронний ресурс]/С. Маранжиан// Forum Daily – 04.04.2017р. – 7с. - Режим доступу: <https://www.forumdaily.com/7-nalogovyx-nedorazumenij-kotorye-mogut-stoit-vam-deneg/>
- 22.Новицький Є. Податкова служба США підбиває підсумки податкового сезону [Електронний ресурс]/Є. Новицький//Америка - №16(887) – 24.04.2017р. – 7с. - Режим доступу: <http://www.russian-bazaar.com/ru/content/119352.htm>
- 23.Іонов А. Новий ритм податкової системи в США [Електронний ресурс]/А. Іонов, К. Патон//ЕУ – 04.05.2018р. – 4с. - Режим доступу:

- [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-novyi-ritm-nalogovoi-sistemy-v-ssha/\\$File/EY-novyi-ritm-nalogovoi-sistemy-v-ssha.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-novyi-ritm-nalogovoi-sistemy-v-ssha/$File/EY-novyi-ritm-nalogovoi-sistemy-v-ssha.pdf)
24. Осіна Д.М Податковий контроль в США: що врахувати [Електронний ресурс]/Д.М.Осіна//Податкознавець - №6 – 12.06..2019р. – 9с. Режим доступу: <https://e.nalogoved.ru/735144>
25. Шеленкова І. Організація контролю за сплатою податків [Електронний ресурс]/І.Шелекова//Учбові матеріали – 13.07.2017р. – 15с. - Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/3kCKZTVutvM/all.html>
26. Кузнецов А.П Відповідальність за податкові делікти за законодавством США [Електронний ресурс]/А.П.Кузнецов//Фінансове право - №6 – 2015р.- 7с.- Режим доступу: <https://www.lawmix.ru/comm/624>
27. Новицький Є. Про злісних платників [Електронний ресурс]/Є. Новицький//Америка - №4(283) – 26.09.2017р. – 4с. - Режим доступу: <http://www.russian-bazaar.com/ru/content/74185.htm>
28. Роберт Вуд Податкова служба США отримала право анулювати закордонні паспорти громадян за несплату податків [Електронний ресурс]/Роберт Вуд// Forum Daily – 04.02.2017р. – 5с. - Режим доступу: <https://www.forumdaily.com/za-neuplatu-nalogov-budut-annulirovat-pasporta/>
29. Подання податкової декларації та сплата податків на доходи від підприємницької діяльності [Електронний ресурс]//офіційний веб – портал Податкового управління США (IRS) - Режим доступу: <https://www.irs.gov/ru/russian/podacha-nalogovoy-deklaracii-i-uplata-nalogov-na-dokhody-ot-predprinimatelskoj-deyatelnosti>
30. Подання податкових декларацій фізичними особами [Електронний ресурс]//офіційний веб – портал Податкового управління США (IRS) - Режим доступу: <https://www.irs.gov/ru/individuals>
31. Аудит, виконуваний податковим управлінням США [Електронний ресурс]//офіційний веб – портал Податкового управління США (IRS) -

- Режим доступу: <https://www.irs.gov/ru/businesses/small-businesses-self-employed/irs-audits>
32. Податкове управління США звільняє від податкового штрафу багатьох платників податків, які зробили недостатні утримання прибуткового податку і щоквартального розрахункового податку за 2018 рік [Електронний ресурс]//офіційний веб – портал Податкового управління США (IRS) - Режим доступу: <https://www.irs.gov/ru/newsroom/irs-waives-penalty-for-many-whose-tax-withholding-and-estimated-tax-payments-fell-short-in-2018>
33. Інформація щодо оскарження рішень станом на 01.01.2020 року [Електронний ресурс]// офіційний веб – портал Державної податкової служби України – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/vregulyuvannya-podatkovih/informatsiya-schodo-oskarjen-rishen/405429.html>
34. Капкаєв А.А. Короткий огляд процедури розгляду судових податкових спорів по праву США [Електронний ресурс]/Капкаєв А.А //cyberleninka.ru – 10.10.2017р. – 245с. – Режим доступу <https://cyberleninka.ru/article/n/kratkiy-obzor-protsedury-razresheniya-sudebnyh-nalogovyh-sporov-po-pravu-ssha/viewer>
35. Баранова В.Г. Податкова система: Навчальний посібник [Електронний ресурс]/В.Г. Баранова, О.Ю. Дубовик, В.П. Хомутенко// Одеса:ВМВ -2014р. - 344с. - Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2418/1/Податковасистема.pdf>
36. Сутність перехідної економіки [Електронний ресурс]/методика розрахунку//Студопедія – 2020р. Режим доступу: https://studopedia.su/17_13056_metodika-rozrahunku.html
37. Організація податкової служби і податкової роботи / [Електронний ресурс]//ЛекцииНет – 2020р. Режим доступу: <https://lektsii.net/1-129552.html>

38. Молчанова Т.В. Основи галузевої економіки і підприємства: Посібник для слухачів учнів) закладів ПТО[Електронний ресурс]/Т.В. Молчанова//Дніпропетровськ – 2017р. Режим доступу: http://cpto.dp.ua/public_html/posibnyky/posibnyk/page16.html
39. Організація податкової системи: Посібник [Електронний ресурс]//навчальні матеріали онлайн - Режим доступу: https://pidruchniki.com/1809120855171/ekonomika/organizatsiya_podatkovoyi_sistemi
40. Податкова система [Електронний ресурс]//Вікіпедія вільна енциклопедія - Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Податкова_система
41. Особливості податкової системи України [Електронний ресурс]//Режим доступу: <https://helpiks.org/8-25593.html>
42. Податкове право та податкові правовідносини [Електронний ресурс]/методика розрахунку//Студопедія – 2020р. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_8171_podatkove-pravo-ta-podatkovi-pravovidnosini.html
43. Реалізація функції податку [Електронний ресурс]/методика розрахунку//Студопедія – 2020р. Режим доступу: <https://studopedia.info/3-49430.html>
44. Принципи оподаткування [Електронний ресурс]/методика розрахунку//Студопедія – 2020р. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_33608_printsipi-opodatkuvannya.html
45. Особливості податкової системи України[Електронний ресурс]//Хелпикс.Орг – 2014-2020рр. Режим доступу: <https://helpiks.org/8-25593.html>
46. Принципи оподаткування [Електронний ресурс]/методика розрахунку//Студопедія – 2020р. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_33608_printsipi-opodatkuvannya.html

47. Азаров М.Я. Науково – практичний коментар до Податкового кодексу України [Електронний ресурс]// Режим доступу:
<https://www.profiwins.com.ua/uk/comentsnk/1607.html>
48. Рішення I сесії VIII скликання Великосеверинівської сільської ради Кіровоградського району Кіровоградської області [Електронний ресурс]//Режим доступу: <https://velykoseverynivska-silrada.gov.ua/rishennyaradi/rishennya-sesiyi-43-vid-2-cherwnya-2017-roku/>
49. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]//Пенсійний консультант - Режим доступу: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/normativno-zakonodavcha-baza/item/2240-podatkovyy-kodeks-ukrayiny-vid-02-12-2010-2755-vi?searchword=102&searchphrase=all>
50. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]//Пенсійний консультант Режим доступу: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/normativno-zakonodavcha-baza/item/2240-podatkovyy-kodeks-ukrayiny-vid-02-12-2010-2755-vi?searchword=102&searchphrase=all>
51. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]//Пенсійний консультант Режим доступу: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/normativno-zakonodavcha-baza/item/2240-podatkovyy-kodeks-ukrayiny-vid-02-12-2010-2755-vi?searchword=102&searchphrase=all>
52. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]//Пенсійний консультант Режим доступу: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/normativno-zakonodavcha-baza/item/2240-podatkovyy-kodeks-ukrayiny-vid-02-12-2010-2755-vi?searchword=102&searchphrase=all>
53. Податковий кодекс України №2755 – VI від 02.12.2010 року зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]//Верховна рада України Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
54. Державна податкова служба розпочала свою роботу [Електронний ресурс]//Державна фіскальна служба України, офіційний портал – 28.08.2019 року – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/390326.html>

55. Лекції_ПП [Електронний ресурс]//application-stream - Режим доступу:
<http://lib.univd.edu/ua/?controller=service&action=downloadRep&id=98172>
56. Тарангул Л.Л. Аналіз динаміки податкових надходжень до державного бюджету України [Електронний ресурс]/Л.Л. Тарангул// Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/134.pdf>
57. Збірник наукових праць VII Всеукраїнсько\ науково – практичної Інтернет – конференції [Електронний ресурс]//Режим доступу:
http://www.vtei.com.ua/images/VN/14_06_2018_1.pdf
- 58.Гречана В. Податки на американський лад [Електронний ресурс]/В.Гречана//Юридична Газета Online - №44 - Режим доступу:
<http://jur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/podatki-na-amerikanskiy-lad.html>
59. Податкова система США[Електронний ресурс]//Finance Business Service Режим доступу: <https://fbs-tax.com/uk/tax-planning/usa/us-tax-system/>
- 60.Задорожний О., Лапшин Ю. Сходінками американського досвіду[Електронний ресурс]/О. Задорожний, Ю. Лапшин//Вісник: офіційно про податки Режим доступу:
<http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/1561>
- 61.Гречана В. Податки на американський лад [Електронний ресурс]/В.Гречана//Юридична Газета Online - №44 Режим доступу
<http://jur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/podatki-na-amerikanskiy-lad.html>
- 62.Світовий досвід оподаткування: США [Електронний ресурс]//Державна фіскальна служба України: офіційний портал Режим доступу:
<http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/usa/>
63. Захарнєва В. Податкова реформа в США або американський бізнес повертається додому [Електронний ресурс]/В.Захарнєва//Legal IT

- Groop - Режим доступу: <https://legalitgroup.com/podatкова-reforma-v-ssha-abo-amerikanskij-biznes-povertayetsya-dodomu/>
64. Стародуб Д.М. Правове регулювання декларування доходів фізичних осіб: порівняльна характеристика України та країн СНД [Електронний ресурс]/Д.М. Стародуб//Ірпінь – 2017р - Режим доступу: <https://docplayer.net/81158747-Pravove-regulyuvannya-deklaruvannya-dohodiv-fizichnih-osib-porivnyalna-harakteristika-ukrayini-ta-krayin-snd.html>
65. З початку 2019 року стартувала кампанія декларування громадянами доходів, одержаних у минулому році [Електронний ресурс]//Державна фіскальна служба України: офіційний портал, Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/deklaruvannya-dohodiv-gromadyan/informatsiyni-povidomlennya/362700.html>
66. Про продаж тютюнових виробів в роздрібній мережі [Електронний ресурс]//Куп'янський міський портал Режим доступу: https://kupyansk.at.ua/blog/pro_prodazh_tjutjunovikh_virobiv_u_rozdribnij_merezhi_z_1_sichnja_2015_roku/2015-02-16-733
67. Штрафи за порушення податкового законодавства [Електронний ресурс]//Аудит. Бухгалтерія. Аутсорсинг – Режим доступу: <http://www.buhuslugi.com.ua/ua/informatsiya/zagalna-informatsiya/shtrafni-sanktsiji.html>
68. Гепа П.Т., Доля Л.М. Особливості податкових систем окремих зарубіжних країн [Електронний ресурс]/П.Т. Гепа, Л.М. Доля//Підручники онлайн Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/1747/24/>
69. Представники ДФС взяли участь у IV Глобальному кінологічному форумі ВМО [Електронний ресурс]//Офіційний портал Царичанського району Дніпропетровської області Режим доступу: http://www.tsarich-rn.dp.gov.ua/OBLADM/tsarich_rda.nsf/docs/4E9BF850969AA270C22581B8004049B5?opendocument

70. Наказ про затвердження Порядку формування плану - графіка проведення документальних планових перевірок платників податків , затверджений Наказом Міністерства фінансів України №524 від 02.06.2015 року [Електронний ресурс]//Офіційний веб – портал Верховної ради України Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-15>